

FERENC MOLNÁR

LILJOMAS

Vieno apgaviko gyvenimas ir mirtis
Septyni paveikslai priemiesio legenda

Iš vengrų kalbos vertė Vitas Agurkis

VEIK JAI

Lilijomas
Julija
Marija
Fi uras
Hugas
Linzmanas
Muškatn
Luiza
Holundern
Holundern s s nus
Gydytojas
Raštvedys
Berkovi as
Tekintojas
Nuovados viršininkas
Senasis policininkas
Policininkas iš Budos
Daktaras Reichas
Ištvanas Kadaras
Pirmasis detektyvas
Antrasis detektyvas
Pirmasis raitasis policininkas
Antrasis raitasis policininkas
Keturi tarnait s
Keturi detektyvai

Veiksmo vieta – Budapešto miesto parkas Varošligetas ir anas (pomirtinis) pasaulis.

PIRMAS PAVEIKSLAS

Nuošalus miesto parko Varošligeto kampelis. Medžiai, kr mai. Vidury priekyje suolas. Pavasario popiet , prieš saul lyd

MARIJA. Julika! (*Niekas neatsako*) Julika! Tegu! Tegu sau ji! Eikš! Tegu sau ji! (*Eina atgal*)

JULIJA (*eina sunerimusi, žvilg ioja atgalios*). Tik pamanyk! Šitokia akipl ša.

MARIJA (*ži ri šon*). Štai ji! Jau ateina!

JULIJA. Tegu eina – nieko jai nepadariau. O ji kad šoko ant man s, kad užsipuol ir staugia – tegu visi žino, kad...

MARIJA. Jau atsivilko. Grei iau iš ia! (*Tempia Julij šal*)

JULIJA. Niekur aš neisiu. Nepadariau nieko blogo. Nebijau aš jos.

MARIJA. B kim – dar primuš.

JULIJA. Niekur neb gsiu. Primuš – tegu primuša.

MUŠKATN (*eina*). B gti nereikia, nesig sdinkit, nesu siu aš j s . Tik persp ju jus, brangute, – nuo šiol mano karusel je kad j s neb t n kvapo. Visk išken iu, taip reikia, toks jau mano verslas. Man tas pats, ar ponias at jo, ar kokias šliundra, – man vienas ir tas pats, tegu tik susimoka penkis variokus. Tik šit kas: iš karusel s išprašysiu visas at jusias ištvirkauti.

JULIJA. Man sak te?

MUŠKATN . Jums, jums, j s tarnait . Mano karusel je...

JULIJA. J s pasakysite, kaip turiu elgtis? Nusipirkom bilietus – ir sus dom prie elnio. N žodžio jums nepasakiau, su drauge kalb jausi.

MARIJA. Ko j s norit? Niekam ji nieko nepasak , at jo su Lilijomu.

MUŠKATN . O man vienas ir tas pats. Per tokias dar policija atims mano licencij . Tai kas tada atlygins nuostolius, ar j s, nusmurg le?

JULIJA. Pati j s nusmurg l .

MUŠKATN . Nuo šiol karusel je – j s n kvapo. Leidot s šitaip balaganininko gniaužoma. Ir jums neg da?

JULIJA. Iš kur j s ištrauk te?

MUŠKATN . Manote – nieko nema iau? Žinokite – s džiū karusel s vidury prie veidrodžio ir absoliu iai visk matau. Atsis dote prie elnio ir, kol karusel sukosi, Lilijomas vis laik gniauž jus. Kiaul s akis turite.

JULIJA. Niekas man s negniauž ir negniaužys.

MUŠKATN . Kol sukosi karusel , jis buvo pasilenk s prie j s .

JULIJA. Pasilenk , tai ir buvo pasilenk s. Kur jis nori, ten ir lankstosi. O k , tur jau sakyti, kad nesilenkt ? Elg si visai padoriai. N neprisiliet prie man s.

MUŠKATN . Apkabino jus per liemen .

MARIJA. Tai kas ia tokio?

MUŠKATN . Užsi iaupkite, niekas j s neklausia. O dabar jau j s klausiu: tai ia nieko tokio? Šiukšl , daugiau nieko.

JULIJA. Mane apkabino per liemen – ir kitàs apkabina, prie tokio Lilijomo mes jau pripratome.

MUŠKATN . O aš atpratinsiu jus, brangute. Mano karusel je niekas nesigniaužys. Norite myluotis – prašom prie Barokaldžio cirko, ten kok kareiv susigriebsite.

JULIJA. Išsiversiu ir be kareivio.

MARIJA. Niekas sau – kareiv . Eina jie visi žinote kur.

MUŠKATN . Tai tiek, brangute. Va kas: taip bus geriau. Kaišiosite nos ten, kur nereikia, – taip užvažiuosiu, kad n nežinau kada atgausite žad . Padarysiu visk , kad išsaugo iau licencij , – policija irgi žino, kad mano karusel je neištvirkaujama.

JULIJA. Veltui burn aušinate. Užsimanysiu karusel – nusipirksiu biliet ir atsis siu. Ir tada pam ginkite bent pirštu paliesti mane.

MUŠKATN . Nagi ateikite rytoj, brangute. Tik pabandykite.

MARIJA. Ir pabandysim.

MUŠKATN . Pabandysite – to dar nebus reg j s miesto parkas.

JULIJA. Tai mane išmesit?

MUŠKATN . Tikrai taip, brangute.

JULIJA. O jei aš stipresn už jus?

MUŠKATN . Pati nesiterlioju su tarnait mis – Lilijomas išstums. Jis moka išprašyti tarnaites.

JULIJA. Tai Lilijomas mane išmes?

MUŠKATN . L ksite taip, brangute, kad pamiršite, iš kur at jusi.

JULIJA. Kad mane...

Julija mai nutyla. Muškatn ži ri atsigr žusi. eina Lilijomas su keturiomis tarnait mis.

LILIJOMAS. Dinkite iš ia, o jei ne – užvažiuosiu per marm z .

PIRMA TARNAIT . Atiduokite mano nosin !

LILIJOMAS. Tai nešdinsit s ar ne?

VISOS KETURIOS TARNAIT S. Atiduokite! Kur tai matyta!

PIRMA TARNAIT (*Muškatnei*). Maloningoji ponია, gal j s...

MUŠKATN . Nelaidyk kakarin s!

LILIJOMAS. Ar nedingsi iš ia?

Lilijomas šoka prie pirmos tarnait s, visos keturios tarnait s klykdamos išsilaksto.

MUŠKATN . Tai ko v l prisidirbote?

LILIJOMAS. Galite nekišti nosies kur nereikia? (*Pasiži r j s Julij*) Šita v l k iškr t ?

JULIJA. Pone Lilijomai, prašau...

LILIJOMAS (*žengdamas prie Julijos*). Nebliauk!

JULIJA (*susig žia*). Aš ir nebliauu.

LILIJOMAS. Va taip. (*Muškatnei*). Kas ia pasidar ? Ko ji pridirbo?

MUŠKATN . Ogi nenulaiko liežuvio už dant . Labai jau didel poni vaizduoja. Užtat ir išprašiau iš karusel s. J s, Lilijomai, irgi siži r kite šit tarnait . sid m kite šit ž li paukštyt – jai užginta ateiti mano karusel .

LILIJOMAS. Užginta? Tai marš namo!

MARIJA. Eime iš ia, tegu juos galas. (*Tempia Julij*)

JULIJA. Niekur aš neisiu. N nemanau nusileisti.

MUŠKATN . Ateis dar kart – neleiskite karusel , per j g atsis s – tuoju išmeskite. Ar supratote?

LILIJOMAS. O tai k ji iškr t ?

JULIJA (*susijaudinusi, rimtai*). Pone Lilijomai... prašau dabar tiesiai šviesiai... tikrai išmesite mane iš karusel s?

MUŠKATN (*Julijai*). Išmes.

MARIJA. Ne j s klaus .

JULIJA. Prašom atsakyti, pone Lilijomai, tiktai be užuolank . Tikrai išmesite?

Trumpa pauz .

LILIJOMAS. Išmesiu, brangute, jei bus už k . Nebus už k – ko tur iau mesti?

MARIJA (*Muškatnei*). Na, matote!

JULIJA. A i jums, pone Lilijomai, už ger šird .

MUŠKATN . Gird jote, k pasakiau? Šita tarnait pasirodys karusel je – tuoju j išmesite. Ar supratote? Nepak siu, kad mano atrakcione mergas gniaužyt .

LILIJOMAS. Kas j gniauž ?

MUŠKATN . Neapsimetin kite – visk ma iau.

JULIJA. J s apkabinote mane per liemen .

LILIJOMAS. Ar aš?

MUŠKATN . Taip taip, j s. Nemanykite, aš visk ma iau.

LILIJOMAS. Tai k – jau užginta apkabinti panel per liemen ? Sumanysiu apkabinti – tur siu j s atsiklausti?

MUŠKATN . Apkabinkite kaip norite ir kiek norite... d l man s tai nors ir lov nusitempkite... bet jai tai jau ne... mano karusel j niekas jos neap iupin s.

Ilga pauz .

LILIJOMAS (*Muškatnei*). O dabar jau j s užsi iaupkite.

MUŠKATN . K j s pasak te?

LILIJOMAS. Užsi iaupkite ir kiaušinkite savo karusel .

MUŠKATN . ia dabar kas?

LILIJOMAS. O ko j s kimbate prie jos? Ko apšauk te šit gležn padar l ? Kad apkabinau j ? Klausyk, mergyte, – ateik karusel kada tik panor si, nors ir kasdien. Ir s sk prie gražiausio elnio. Netur si pinig – Lilijomas nupirks biliet . Ir tegu tik pabando bent pirštu paliesti tave: kaip trinktel siu kaire žemiau juosmens – tik po pusdienio atsikvapstys.

MUŠKATN . Tu driskius!

LILIJOMAS. O tu kiaul !

JULIJA. A i , kad užtar te, pone Lilijomai.

MUŠKATN . Tai, manai, neišvysiu tav s? Kod l? Kad tu – didžiausias viso parko mergišius? Tu jau išvytas. Atleistas iš darbo.

LILIJOMAS. Gerai.

MUŠKATN . Išvy iau tave, jei tik panor iau.

LILIJOMAS. Tegu bus taip, kaip j s pasak te. Aš jau išvytas – ir baigta. Tik neprašykite, kad sugr ž iau.

MUŠKATN . Tai v l užrietei skiauter , v l pasik lei aukš iau debes . Nereg tas storžievis.

LILIJOMAS. Išvijote – k gi, aš išvytas.

MUŠKATN . Storžievi, tu storžievi (*susigraudina*)

LILIJOMAS. Gerai, aš – driskius, gerai – dabar jau niekas man s neišvys, – aš jau išvytas, aš – driskius.

MUŠKATN . sigeidei sužlugdyti mano versl ?

LILIJOMAS. Aš – driskius. Užsimaukšlinsiu cilindr . Mane pavar iš darbo.

MUŠKATN . Niekas tav s nepavar . Tik šita tarnait ...

LILIJOMAS. Nešdinkis iš ia!

MUŠKATN . Užsiundysiu Hozlinger – primuš tave, Lilijomai. Jau syk ...

LILIJOMAS. Kiaušink namo. Išmetei – ir lauk iš ionai.

JULIJA (*baugš iai*). Pone Lilijomai – sako, kad neišmet .

LILIJOMAS. O tu užsi iaupk!

JULIJA. Per mane užvir šita koš .

LILIJOMAS. Tegu atsiprašo.

MARIJA. Tegu!

MUŠKATN . Ar aš? Ko turiu atsiprašyti?

LILIJOMAS. Šito gležno padar lio, maloningoji ponia.

MUŠKATN . Nieko daugiau ne sigeisi? O gal, sakau, bazilikos? O gal Grandini tilto? Ar kad senis Rotšildas atnešt visus savo pinigus tau ant l kštut s? Taip ir žinok: prieis šita prie mano karusel s – taip suspardysiu j , kad kelias savaites koj nepavilks!

LILIJOMAS. Tai taip, tai šitaip, maloningoji ponია. (*Nusiima kepur*) O dabar prašom patyliukais nešdintis iš ionai. Dam aš dar lyg ir nemuš s, – ak, k ia aš kalbu, nutiko taip vien syk , – tada našl Holcern nesik l tris savaites. O j s, maloningoji ponია, jei nesiteiksite dingti iš ionai ir nepalikssite ramyb je šito gležno padar lio, tai patirsite tai, k neseniai esu sak s: kaip trinktel siu kaire žemiau juosmens – tik po pusdienio atsikvapstysite.

MUŠKATN . Tai taip, mielas, – tu man nebereikalingas. Sudie, brangusis, ir nesumanyk rytoj ateiti darb . Tu atleistas.

Muškatn išeina.

Greitai temsta.

MARIJA (*su nuoširdžia užuojauta*). Vargšelis Lilijomas.

LILIJOMAS. Nesigail k man s, brangute, – o tai užnešiu per marm z . (*Julijai*) Ir tu, mielas gležnas padar li, nesigail k man s.

JULIJA (*nusigandusi*). Nesigailiu, pone Lilijomai.

LILIJOMAS. Kur jau nesigaili – viskas ant tavo nosies galiuko parašyta. Žinok – galiu ir tau užpl št. Taip perkreipei snukut , tarsi Lilijomas jau eit elgetauti. Tik pamanyk – maloningoji ponია našl Muškatn pavar iš darbo. Tu, meilute, taip spoksai mane, tarsi jau b iau išgr stas iš vis padoresni karuseli . Našl Muškatn man nepatinka – ne mano skonio.

JULIJA. K dabar darysite, pone Lilijomai?

LILIJOMAS. Dabar, brangute, išgersiu alaus. sid m k šit k : išsigandai – gurkštel k alaus.

JULIJA. Nesiginkite – j s irgi išsigandote.

LILIJOMAS. Matai – užsimaniau alaus, brangute.

MARIJA. Tai dabar jau...

LILIJOMAS. Kas dabar jau?

MARIJA. Liksite su mumis, pone Lilijomai.

LILIJOMAS. O tu nupirksi man alaus?

Ilga pauz

LILIJOMAS (*Julijai*). O tu? (*Pauz*) Kiek turi pinig ?

JULIJA. Aštuonis.

LILIJOMAS. O tu?

Marija susidrov jusi ži ri žem ir nieko nesako.

LILIJOMAS (*griežtai*). Tai kiek turi?

Marija šniurkš ioja.

LILIJOMAS. Dabar jau žinau. Ir n ra ia ko bliauti. Laukite man s ia – atsinešiu iš karusel s frak , cilindr ir visus trejus marškinius, o jau tada – Hungarijos restorano sod . Tik jau nesir pinkit – aš užmok siu. Laukite man s štai ia, ant suolo.

Lilijomas nueina, merginos ži ri jam kandin.

MARIJA (*kumšteli Julij*). Tau jo gaila?

JULIJA. O tau?

MARIJA. Gaila, žinoma, gaila. O tu taip spoksai j , taip jau...

JULIJA (*atsis da*). Visai nespoksau. Tik va – j išgr do.

MARIJA (*išdidžiai*). D l m s išgr do. Kad tave kabina.

JULIJA. Nekabina.

MARIJA. Kabina, nesakyk. (*Lyg nenoromis*) Mane irgi vienas toks kabina. (*Irgi atsis da*)

JULIJA. Kas toks?

MARIJA. Nesakiau, kol tu netur jai. O jau dabar pasakysiu. (*Pagyr niškai*) Mano širdis irgi atrado meil !

JULIJA. Ir tau nesarmata?

MARIJA. ia dabar kas? Saldi mano širdies meil .

JULIJA. Tai kas jis toks? Iš kur?

MARIJA. Kareivis.

JULIJA. Koks kareivis?

MARIJA. Šito tai jau nežinau. Kažin koks kareivis. O koki j b na?

JULIJA. Visoki b na. Ir husar , ir artilerist , ir gurguolinink – tie tai kariuomen s daiktus vežioja, ir apspurusi p stinink , papras iausi kareiviuk .

MARIJA. O tramvajaus konduktorius – kareivis?

JULIJA. Koks ten kareivis! Jis – konduktorius.

MARIJA. O policininkas? Irgi ne kareivis?

JULIJA. Žinoma, ne. Tai policininkas – arba paprastas, arba komisaras, arba nuovados viršininkas.

MARIJA. Bet jis kard turi, o konduktorius – ne. Su kardu – jau ir kareivis.

JULIJA. Prie vengr tautišk paradini drabuži irgi b na kardas. Tik vyras su tais drabužiais – visai ne kareivis. Deputatas irgi turi kard – jis irgi ne kareivis.

MARIJA. O tai kas tada kareivis?

JULIJA. Jau sakiau. Karininkas – irgi kareivis. Honv das – vyras su vengriška uniforma – irgi kareivis.

MARIJA. O kariškas sanitaras – kas jis toks?

JULIJA. Ne visai tikras, tik pusiau kareivis. Užtat ir sako: tas kareivis, o anas tik sanitaras.

MARIJA. Tai kaip sužinoti, kas kareivis, o kas ne?

JULIJA. Turi kard – jau ir kareivis, jei tik ne policininkas.

MARIJA (*labai išdidžiai*). O finans inspektorius?

JULIJA. Tai finans inspektorius.

MARIJA. O turi ir šautuv , ir kard . Tai, sakai, ne kareivis?

JULIJA. Tik toks kaip sanitaras.

MARIJA. Jis irgi žalias.

JULIJA. O tai gal taviškis žalias?

MARIJA. Neprasimanyk! Iš kur tu ištraukei t žali ?

JULIJA. Žalias – tik pusiau kareivis.

MARIJA. O tamsiai raudonas?

JULIJA. Husaras. Raudonos tik jo keln s. Pilies artileristai turi tik raudon dryž . Rudas – apspur s gurguolininkas, kariuomen s turt vežioja. Metus pavaikš iosi park – ir tu visk išmanysi, o dabar tu – kaimiet .

MARIJA (*kiek nuli dusi*). Tai kaip atpažinti tikt kareiv ?

JULIJA. Tik iš vieno dalyko.

MARIJA. Iš kokio?

JULIJA. Iš vieno.

Pauz .

Marija šniurkš ioja.

JULIJA. Ko ia bliaini?

MARIJA. O ko tu šaipaisi iš man s? Ko trauki per dant ? Tu – iš Budapešto, o aš tik visai neseniai atvažiavau. Tai iš kur man žinoti, koki b na kareivi ? B t geriau, jei nesišaipytum, o papasakotum.

JULIJA. Tai klausyk išsižiojusi. Iš vieno dalyko atpažinsi kareiv – jis kariškai atiduoda pagarb . Tai šit kaip.

MARIJA. Tai gerai.

JULIJA. Kas gerai?

MARIJA. Tai ir sakau – gerai. Mat Hugas... Hugas...

JULIJA (*pašaipiai kvatojasi*). Kas jis toks?

MARIJA. Hugas. Visi taip ir sako – Hugas. Toks jo vardas.

JULIJA. Kas jis toks?

MARIJA. Hugas. (*Graudžiai pravirksta*)

JULIJA. Ir v l bliaini? Tai ko dabar sistaugei?

MARIJA. O ko tu trauki per dant ?

JULIJA. Nieko aš netraukiu. Pasakei – Hugas, tai ir nesusilaikiau nenusikvatojusi. (*Erzindama*) Tai kuo jis vardu?

MARIJA. Nesakysiu.

JULIJA. Gerai. Ir nesakyk. Jis – ne kareivis.

MARIJA (*susidrov jusi*). Tai pasakysiu.

JULIJA. Pasakysi?

MARIJA. Nesakysiu. (*V l šnirpš ioja*)

JULIJA. Jis – ne kareivis. Gal pašte dirba, gal laiškus nešioja.

MARIJA. Tikrai ne. Gal jau pasakysiu.

JULIJA. Pasakysi?

MARIJA (*pralinksma jusi*). O tu neži r k mane. Ten ži r k, tada pasakysiu.

Julija pasuka galv .

MARIJA (*dabar jau irgi sunkiai tramdydama juok*). Hugas. (*Irgi juokiasi*) Tai tikras jo vardas. Hugas, kareivis Hugas.

JULIJA. Koks kareivis?

MARIJA. Raudonas.

JULIJA. Raudonos jo keln s?

MARIJA. Ne.

JULIJA. Munduras?

MARIJA. Irgi ne.

JULIJA. O tai kas?

MARIJA (*garsiai išr kia*). Kepur !

Ilga pauz .

JULIJA. Tai nešikas, brangute, kad j nelabasis nujot . Raudona kepur – tikr tikriausias nešikas. Neturi nei kardo, nei šautuvo.

MARIJA (*švyt dama*). Užtat kariškai atiduoda pagarb . Juk sakei – tik iš to atpažinsi kareiv .

JULIJA. Ne pagarb atiduoda, o pasisveikina.

MARIJA. O man kariškai atiduoda pagarb . Juk tai Hugas – tikras kareivis. Kariškai atiduoda pagarb , turi raudon kepur ir vis dien stovi sargyboje prie kampo.

JULIJA. O k jis ten veikia?

MARIJA. Spjaudosi.

JULIJA. Tai nešikas, brangute. Toks jo laipsnis.

MARIJA. O koks Lilijomo laipsnis?

JULIJA (*jau iasi susimovusi*). Kuo ia d tas Lilijomas? Kam tu plaki mane su juo?

MARIJA. O kam tu plaki mane su Hugu? Ko trauki per dant d l Hugu? Va ir atsikirtau d l Lilijomo.

JULIJA. Nieko nesakiau apie j . Tik apkabino mane karusel j. Tai k tur jau daryti? Sakyti, kad neapkabint , – jau buvo apkabin s.

MARIJA. O tau nepatiko, kad apkabino?

JULIJA. Ne.

MARIJA. Tai ko neini namo? Tu gi jo lauki.

JULIJA. Praš palaukti.

Pasirodo Lilijomas, labai tylu.

LILIJOMAS. Tai j s vis dar ia? Ko namo neinat?

MARIJA. Praš te palaukti.

LILIJOMAS. Tau kad tik pliurpti. Kas tav s klaus ?

MARIJA (*priešgyniaudama*). J s klaus te, kod l nei...

LILIJOMAS. Ar neužsi iaupsi? K aš veiksiu su dviem? Maniau – rasiu tik vien . Kita tegu eina namo.

Pauz .

MARIJA. Eik.

JULIJA. Tai tu eik.

N viena n nekrusteli.

LILIJOMAS. Viena eikite namo. Kur tarnauji?

MARIJA. Pas direktori Brajer , Damjani o gatv , dvidešimtas namas.

LILIJOMAS. O tu?

JULIJA. Irgi tam pa iam name.

LILIJOMAS. Viena eikite namo. Tai kuri nor t pasilikti? (*N viena neatsako*) Ko nieko nesakot?

MARIJA (*pasako tarsi nepaprastai svarb dalyk*). J išvarys, jei ia pasiliks.

LILIJOMAS. K j ?

MARIJA. Julik . Septint turi gr žti.

LILIJOMAS. Išvarys?

JULIJA. Taigi.

LILIJOMAS. O man s neišvar ? Na, ir kas?

JULIJA. Taigi... jus irgi.

LILIJOMAS. Na, matai.

MARIJA. Tai gal jau eisiu, Julika.

JULIJA. Aš... neturiu ko pasakyti tau, Marika.

MARIJA. Pasilik, jei taip sumanei, Julika.

LILIJOMAS. Tada ir j išvarys.

MARIJA. Tai man eiti, Julika?

JULIJA (*sutrikusi*). Ko tu nori iš man s, Marika?

MARIJA. Tu pati geriau žinai.

JULIJA (*labai sujaudintu balsu, tylut liai*). Tai eik namo, Marika.

Marija eina l tai, kaukšiniiais žingsniais, tais paiais žingsniais sugrąžta.

MARIJA. Tai lik sveika.

Marija l kuriuoja. Pamačiusi, kad Julija nenekrusteli, visai išeina.

Temsta. Viliu tolumoje l tai viena paskui kitą užsidega daugiau nedideli švieseli, parke uždega dujines lempas. Lilijomas su Julija sėdi ant suolo, o tuo metu vos girdimai, labai tyliai, labai toli suskamba ryla, griežianti pianino muziką. Ta muzika lydi visą pokalbį – tai prityla, tai viliu pagarsėja, tarsi viliu jas kada ne kada atneša jos aidas. Labai retai tai šen, tai ten tolumoje pasigirsta žmonų balsai, kai kada sutuvoja vaikiška dūdelė, suskamba vienas kitas prislopintas skambutis. Scena iki pat paveikslo pabaigos darysis vis tamsesnė, nebus mėsos nulių spindulių, tik pavasario dangus spindės permatomoje tamsioje mėlynėje.

LILIJOMAS. Tu irgi tokia kaip ir aš.

Julija neatsako.

LILIJOMAS. Dabar... jau ir tu netekai darbo.

Julija neatsako.

Nuo šiol pokalbis darosi vis tylėsnis – pačioje pabaigoje pavirsta tyliu šnabždesiu.

LILIJOMAS. Jau vakarieniavai?

JULIJA. Ne.

LILIJOMAS. Nori tum pavakarieniauti aludį je?

JULIJA. Ne.

LILIJOMAS. O kur kitur?

JULIJA. Irgi ne.

Pauz

LILIJOMAS. Neseniai vaikštai parką. Mačiau tave gal kokius tris sykius. Anksčiau irgi esi buvusi?

JULIJA. Esu buvusi.

LILIJOMAS. Tai mane jau mačiusi?

JULIJA. Jau.

LILIJOMAS. Žinotai, kad aš – Lilijomas?

JULIJA. Man pasak .

LILIJOMAS. Turi kavalieri ?

JULIJA. Ne.

LILIJOMAS. Nemeluok!

JULIJA. Neturiu. Pasakyčiau, jei turčiau. Niekada neturį jau.

LILIJOMAS (*kiek užsirstin s*). Štai kas – per akis meluoja. Nueisiu ir paliksiu tave vieną .

JULIJA. Niekada neturį jau.

LILIJOMAS. Nesakyk, turį jai.

JULIJA (*su skausmingu priekaištu*). Kodėl sakote, kad turį jau?

LILIJOMAS. Pasakiau tik vieną žodį – ir tu, tokia drisk, iškart pasilikai. Tai tu jau patyrusi, kaip aš kas.

JULIJA. Nieko nesu patyrusi, pone Lilijomai.

LILIJOMAS. Tai, sakysi, nenutuoki, ko čia sėdi? Juk tamsoje susėdai su manim. Nebėtum turėjusi kareiviuko – nebėtum taip lengvai pasilikusi. Buvai čia buvusi, užtat ir dabar sutikai. Tai kodėl tu čia?

JULIJA. Tik todėl, kad nebėčiau viena.

LILIJOMAS. Na, ir kvaila tu, mergele. Sėgeisiu – turėsiu paėkė tik paėnorėsiu. Ne tik tarnai ir kambarini – ir guvernanėi, netgi prancėzai. Kad ir vis dvidešimt.

JULIJA. Žinau, pone Lilijomai.

LILIJOMAS. Kur tu žinai?

JULIJA. Myli jus moterys. Visai ne dėl to aš čia sėdžiu. Juk jūs buvote man toks geras.

LILIJOMAS. Tik dėl to sėdi – gali nešdintis namo.

JULIJA. Jau nepareisiu – čia pasilikau.

LILIJOMAS. O jei paliksiu tave?

JULIJA. Ir tada neisiu, pone Lilijomai.

LILIJOMAS. O ar žinai, kokia tu? Turėjau sykėtoki paėn, palauk, papasakosiu, kaip ten buvo. Sykėvakare, kai karusėlė užgesino šviesas...

Prasideda policijos reidas. Viskas vyksta taip: dešinėje du policininkai civiliais drabužiais, nėžodžio nepratariantys vyrai, prieina prie sėdinios ant suolo poretėsi ir sustoja per porėžingsni, tada pasirodo nuovados viršininkas su detektyvu Berkoviėu – visi civiliais drabužiais. Viršininkas su detektyvu pamažu eina prie sėdinios ant suolo poretėsi. Kai atsiduria prie jos, antrame plane pasirodo dar du ar trys policininkai be uniformėsi ir sustoja per pagarbė atstumė. Tie du ar trys žmonėsi irgi neprataria nėžodžio. Nuovados viršininkas kalba neutraliu balsu, tyliai, oficialiai. Detektyvas Berkoviėas rodo pernelyg didelė stropumė, brutalus.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Kas jūs toks?

LILIJOMAS. Ar aš?

BERKOVI AS. Atsistokite. Policija. (*Stumteli Lilijomė, tas atsistoja*)

NUOVADOS VIRŠININKAS. Vardas, pavardė?

LILIJOMAS. Endrė Zėvodskis.

Julija tyliai verkia.

BERKOVI AS. Nebliauk, nesu simėnia policijos reidas.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Trumpai jus sulaikysime.

Berkoviėas atsistoja prie patė Julijos.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Kokė darbė dirbate?

LILIJOMAS. Balaganininkas.

BERKOVI AS. Pone nuovados viršininke, taigi čia tasai Lilijomas. Ne kartė pabuvojo nuovadoje.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Ak, tai čia tu. Kur dabar darbuojiesi?

LILIJOMAS. Našėlėsi Muškatsė karuselėje.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Ko neini namo?

LILIJOMAS. Taigi... taip sau... sėdim su šita panele.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Tavo mergina?

LILIJOMAS. Ne.

NUOVADOS VIRŠININKAS. O kas tu tokia?

JULIJA. Julija Zeler.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Tarnait ?

LULIJA. Taip. Tarnauju maloningojo pono Koli o namuose, Damjani o gatv , dvidešimt. Ponas Koli as – valstyb s geležinkeli tarnautojas.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Apži r kite jos rankas.

BERKOVI AS (*apži ri Julijos delnus*). Tarnait .

NUOVADOS VIRŠININKAS. Ko ia s di su šituo valkat nu? Ko neini namo?

JULIJA. Gavau leidim miest , maloningasis pone.

NUOVADOS VIRŠININKAS. B t geriau, jei nes d tum su tokiu suk ium.

BERKOVI AS. Tuojau nusitemps j kr mus, pone nuovados viršininke.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Jis atima pinigus. Mes gerai žinom, koks paukštelis šitas ponas. Medžioja tarnaites – tokias neišman les kaip tu ir grobia j pinigus. Tu irgi apipl šta ateisi rytoj nuovad , bet b si iš ten išspirta.

JULIJA. Aš neturiu n kreicerio.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Gird jai, Lilijomai?

LILIJOMAS. Ne d l to su ja s džiu.

BERKOVI AS. Užsi iaupk ir neatsikalbin k. (*Stumteli Lilijom*)

NUOVADOS VIRŠININKAS. Paaiškinau tau, mergele, su kuo sus dai. Tai tarnai i viliotojas, užtat j ir laiko karusel je. Žada vesti tas vargšeles, o iš tikt j tik atima j pinigus ir žiedus.

JULIJA. N žiedo neturiu.

BERKOVI AS. Neatsikalbin k.

NUOVADOS VIRŠININKAS. K nori, t ir daryk. Džiaukis, kad pasakiau, kur pakliuvusi. A i Dievui, aš tau ne t vas. Šitoks tarnai i suvedžiotojas, apgavikas. Rytoj pati ateisi pasisk sti. Jo bijotis nereik t – gal si eiti su mumis. Tave parlyd s slaptosios policijos tarnautojas.

JULIJA. Tur siu b tinai eiti su jumis?

NUOVADOS VIRŠININKAS. Neb tinai.

JULIJA. Tai aš ia pasiliksiu, maloningasis pone nuovados viršininke.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Aš tave sp jau.

JULIJA. A i už j s gerum , maloningasis pone nuovados viršininke.

NUOVADOS VIRŠININKAS. Eime, Berkovi ai.

Policininkai nueina. Julija su Lilijomu neskub dami s dasi ant suolo.

Trumpa pauz .

JULIJA. Na, o kas paskui?

LILIJOMAS (*susim st s*). Kas paskui?

JULIJA. Pasakojote apie vien vakar .

LILIJOMAS. K pasakojau?

JULIJA. Tur jote panel . Taip sak te: syk vakare, kai karusel je užgesino šviesas. Tik tiek tepasak te.

LILIJOMAS. Taip... karusel je užgesino šviesas... at jo viena tokia... tokia panel su didele skara... ir... taigi at jo... ir... taigi pasakyk... visai ne... taigi kad ne... tai nebijai ia su manim... taigi nuvados viršininkas sak ... kas aš toks... atimsiu visus pinigus...

JULIJA. Nereik s... atimti... iš man s. Dabar neturiu, o kai tur siu... aš... pati atiduosiu. Visus.

LILIJOMAS. Man?

JULIJA. Jei paprašysite.

LILIJOMAS. Ar esi jau... kam davusi?

JULIJA. Ne.

LILIJOMAS. Niekada netur jai kavalieriaus?

JULIJA. Niekada.

LILIJOMAS. O pasivaikš iojim draugo... tikriausiai tur jai... su kuo pasivaikš ioti?

JULIJA. Tur jau.

LILIJOMAS. Kareiviukas?

JULIJA. Iš to paties krašto.

LILIJOMAS. Visi kareiviukai iš to ar kito krašto. O kur tas tavo kraštas?

JULIJA. ia pat, visai netoliese.

LILIJOMAS. Buvai j simyl jusi?

JULIJA. Kam kankinate, pone Lilijomai? Nebuvau simyl jusi, tik šiaip kartais pasivaikš iodavom.

LILIJOMAS. Kur?

JULIJA. ia pat, parke.

LILIJOMAS. O kaip tavo skaistyb ? Kur j praradai?

JULIJA. Kokia ten ta mano skaistyb .

LILIJOMAS. O j tur jai?

JULIJA. Netur jau – aš juk padori mergina.

LILIJOMAS. Bet r mei kareiviuk ?

JULIJA. Kam kankinate, pone Lilijomai?

LILIJOMAS. Tai r mei?

JULIJA. Tik iš reikalo. Jo nemyl jau.

LILIJOMAS. O mane ar myli?

JULIJA. Ne, pone Lilijomai.

LILIJOMAS. Tai ko ia s di su manim?

JULIJA. S džiu, ir tiek.

LILIJOMAS. Eitum su manim šoki sal ?

JULIJA. Ne – saugau savo padorum .

LILIJOMAS. O kam?

JULIJA. N nemanau eiti už vyro. Sumany iau – tada nieko tokio, saugok nesaugojusi – vis tiek prarasi nekaltyb . Bet aš niekada neištek siu, tai nori nenori reikia saugoti – aš juk padori mergina.

LILIJOMAS. O jei dabar pasaky iau... vesiu tave.

JULIJA. J s?

LILIJOMAS. Tai išsigandai? Prisiminei, k nuovados viršininkas buvo sak s? Dabar jau išsigandai.

JULIJA. Neišsigandau. D l man s tai tegu sako k nori.

LILIJOMAS. Surizikuotum tek ti... už man s?

JULIJA. K jau žinau, tai žinau – d l mylimo žmogaus gal iau ir galv palyd ti.

LILIJOMAS. Eitum už tokio suk iaus? Jei... myl tum?

JULIJA. Myl iau – ei iau ir už budelio... pone Lilijomai.

Pauz .

LILIJOMAS. Tu jau sakei... kad nemyli... Tai ko neini namo?

JULIJA. Jau negaliu. Seniai visi sugul .

LILIJOMAS. Užrakino duris?

JULIJA. Už.

Pauz .

LILIJOMAS. O ar gal t iš apgaviko... iš valkatos... išėiti žmogus?

JULIJA. Gal t .

Pauz .

LILIJOMAS. Nenori valgyti?

JULIJA. Ne.

Pauz .

LILIJOMAS. Na, o... jei... jei atim iau iš tav s pinigų? Jei j tur tum?

JULIJA. K gi, atimum te.

Pauz .

LILIJOMAS. Tereik t ... nueiti tenai... Muškatin v l priimt . Tada v l... gau iau alg .

Pauz , visai tamsu.

JULIJA (*labai tyliai*). Nereik t ... tenai... neikite.

Pauz .

LILIJOMAS. ia daugyb akacij .

Pauz .

JULIJA. Negr žkite pas j .

Pauz .

LILIJOMAS. Bet... tik vienas žodis... ir v l mane priimt ... aš jau žnu... ji irgi žino.

Pauz .

JULIJA. Aš irgi užuodžiau... Vien tik akacij žiedai

Pauz .

LILIJOMAS. Baltosios akacijos.

JULIJA. V jas atneša iki ia.

Abu nutyla.

Ilga pauz .

Uždanga.

ANTRAS PAVEIKSLAS

Skubias nuotraukas daran io fotografo atelj miesto parke. Tai lent tvorele aptvertas kiemelis, už jo – atrakcion kvartalo balaganai. Antrame plane lent tvora su užuolaida uždengiamu jimu. Antrame plane esan ioje lent sienel je palaikis langas. Iš kair s kiemel perskiria dengta b da su dvejomis durimis. Priekiniame kambar lyje gyvena Lilijomas su Julija, už jo – kitas tamsus kambar lis. Iš dešin s irgi lent tvora, ant jos pakabintas fotografo fonas – prie jo fotografuojami klientai. Viename kampe fotoaparatas. Prie užpakalin s lent sienel s iš kair s priremta nutriušusi kanapa. Diena prieš pietus. Scenoje Julija ir Marija.

MARIJA. Tai, sakai, aptalž Hozlinger .

JULIJA. Aptalž .

MARIJA. Hozlingeris stipresnis.

JULIJA. Vis tiek aptalž . Kas, kad stipresnis, – nemoka muštis.

MARIJA. Sakai, policija išsived .

JULIJA. Išsived , bet kit dien paleido. Mes jau du m nesiai štai ia, fotograf s namuose. Ir du kartus išsived policija. Tik nieko nepeš .

MARIJA. Kod l?

JULIJA. Kad jis nekaltas.

HOLUNDERN (*labai sena moteris per kiem atneša malk gl b ; eina pro užpakalines duris ir sukasi kair*). Tas besarmatis tik pliurpia, tik liežuv laido. Nei uždirba ko, nei pavagia, tik pleškina kito vargšo žmogaus varganai uždirbtas malkas. Ir nesarmata – o sveikas dr tas vyras.

JULIJA. A i .

HOLUNDERN . Etapu išvartyti reik t tok nušiopus apgavik , o ne dorai dirbant žmog .
Holundern išeina.

MARIJA. Kas ji tokia?

JULIJA. Fotograf . Tolima Lilijomo giminait . Tai ji mus sileido – gyvenam šitoj b doj ir nieko nemokam.

MARIJA. O kam atneš malk ?

JULIJA. Visko ji atneša. Neatnešt – b tume gyvi tik oru. Labai gera moterišk , tik liežuvio nenulaiko.

Pauz .

MARIJA (*susidrov jusi*). Aš irgi žinau, kad jis – ne kareivis.

JULIJA. Vis dar susibloškiate?

MARIJA. O kaipgi.

JULIJA. Dažnai?

MARIJA. Dažnai. Jis turi rimt ketinim .

JULIJA. Tave ves?

MARIJA. Ves.

JULIJA. Tai, matai, ne kareivis.

Pauz .

MARIJA (*drov damasi, bet tarsi girdamasi*). Dabar koketuoju su juo.

JULIJA. Kaip koketuoji?

MARIJA. Jisai sako: eime park . O aš: neisiu. Žada atnešti skarel – vistiek ne. K gi – palydi mane namo ir jokios moral s ia neb na.

JULIJA. Tai ia koketavimas?

MARIJA. O kaipgi. Užginta, tikrai užginta, bet tokia jau ta mano širdies teis .

JULIJA. Niekada nesusikertat?

MARIJA. Nebent kai pagauna erotika.

JULIJA. Erotika?

MARIJA. Taigi paima mane už rankos ir vaikštin jam. Štai užsiman mosikuoti susikibusiomis rankomis, o aš neleidžiu. Sakau: gerai bus ir taip. Jis: tai ko ia spyriojiesi? Ko tokia aikština? V l nori mostaguoti, o aš v l neleidžiu. Ilgai neleidžiu neleidžiu, o jau tada leidžiu. Tuomet mostaguojame. Aukštyn žemyn, aukštyn žemyn – ia ir yra erotika. Užginta, tikrai užginta, bet tokia jau ta mano širdies teis .

JULIJA. Tai tu laiminga.

MARIJA. B nu ir dar laimingesn . Graži gražiausia b na tada, kai ateina širdies meil .

JULIJA. Kada ji ateina?

MARIJA. Dabar, kai aušta apie tre i ryto. B ta jau ir koketavimo, ir erotikos – tokia jau ta mano širdies teis , o jau tada ateina ir širdies meil . Štai s džiu ant suolo, Hugas paima mano rank . Vyno negeriam, tik raudon limonad . Taigi Hugas niekada neb na girtas. Savo snukut priglaudžia man prie skruosto, ir taip tylime. Jo akys merkiasi merkiasi. O snukutis slenka slenka man nuo skruosto – jis užmiega. Bet žinok – ir miegodamas nepaleidžia mano rankos. O aš žvalgausi visas puses ir traukiu save g li kvap – saulei tekant jos labai kvepia. O jis nieko nejau ia – parpia mig s, mane irgi pjauna miegas, bet išsilaikau. Tai ir yra širdies meil .

Ilga pauz .

JULIJA. O jis iš jo vakare ir negr žo.

MARIJA. Štai šešiolika kreiceri . Tramvajumi aštuoni ten, aštuoni atgal. Palyd ti panelyt muzikos mokykl . O mes p stute ir ten, ir atgal. Pasid k, tur si. (*Atiduoda Julijai pinigų*)

JULIJA. Jau turiu tris forintus ir keturiasdešimt šešis.

MARIJA. Tris forintus ir keturiasdešimt šešis.

JULIJA. O jis niekur nedirba.

MARIJA. Dinderiuoja?

JULIJA. Jokio darbo nemoka. O padienio nenori. Tai taip – spjaudo ir gaudu.

MARIJA. Negražu, kad jis šitaip.

JULIJA. Negražu. O Koli ekai jau rado kit tarnait ?

MARIJA. Po tav s jau ar tre i samdosi. Klausyk, o Hugas bus pasiuntinys. Valstyb s apmokamas advokatas j pasamd . Ir but duos.

JULIJA. Negr žta karusel . Klausiu, kod l, – nieko nesako. O an pirmadien mane primuš .

MARIJA. Trenkei atgal?

JULIJA. Ne.

MARIJA. Kam jo nepameti?

JULIJA. Nepametu.

MARIJA. Tai kam nepameti?

Pauz .

HOLUNDERN (*atneša iš kambario vandens puod , murm dama*). Kortomis pliekti – moka, k primušti – moka, kaip ir atimti iš tarnai i pinigų. O policija tokius ži ri pro pirštus. V l buvo tekintojas.

JULIJA. O ia vanduo sriubai?

HOLUNDERN . Tekintojas buvo. Dailus vyras kaštoniniais plaukais. Našlys. Turi du vaikus. Ir pinig turi. Ir darb . Ir savo versl .

JULIJA (*Marijai*). Visai ne keturiasdešimt šeši. Trys forintai ir šešiasdešimt šeši.

MARIJA. Aš irgi perskai iavau. Šešiasdešimt šeši.

HOLUNDERN . Išsivežt ir vest . Jau penkis sykius buvo at j s. Turi du vaikus.

JULIJA. Nesivarginkite, teta Holunderne, pati atsinešiu vandens.

HOLUNDERN . Jis kieme laukia.

JULIJA. Tegu sau laukia, man jo nereikia.

HOLUNDERN . Dabar at jo. O jei ir v l aptalžyt ? (*Murm dama eina prie dur*) K primušti – moka, dailiai poniai trenkti per galv – irgi moka. O sarmatos jokios... k ten sarmatos, kai policija tokius... ži ri pro pirštus... (*Išeina pro užpakalines duris*)

MARIJA. Tekintojas vest tave?

JULIJA. Vest .

MARIJA. Tai ko neteki?

JULIJA. Taip sau.

MARIJA. O šitas muša. Net ir per galv . Ir tik todėl, kad jis – Lilijomas.

JULIJA. Kad jis – Lilijomas.

MARIJA. Apgavikas.

JULIJA. Kitoks ir negali būti.

MARIJA. Atsimenu – sėdėjo su tavim ant suolo... aš nužūrėjau... buvo toks ramutis.

JULIJA. Toks ramutis.

MARIJA. Paskui sužvėrėjo?

JULIJA. Sykiais būna ir sužvėrėjus. O kai sėdėjom, tikrai buvo ramutis. Dabar kartais irgi būna ramus. Labai ramus. Popietė iki vakaro atsklinda rylos griežiama muzika. Tada susigraudina. Ir būna ramutis.

MARIJA. Ką jisai sako?

JULIJA. Nieko nesako, tik nušvinta visas, apsiramina. O akys pasidaro didelės ir bjaurios. Taip ir žiūri tokiomis akimis.

MARIJA. Tau akis?

JULIJA. Greičiau pro šalį. Tada ir aš negaliu žiūrėti į jį – negali pakęsti, kad negauna darbo. Užtat ir užplėš pirmadienį.

MARIJA. Kad negauna darbo? Tai bjaurybė – niekur nedirba ir dar mušasi.

JULIJA. Jam skaudu.

MARIJA. O tau neskaudėjo?

JULIJA. Ne.

Pauzė.

MUŠKATNĖ (*eina pro užpakalines duris, labai išsifrantinusi*). Laba diena. Ar Lilijomas namie?

JULIJA. Ne.

MUŠKATNĖ. Išėjo?

JULIJA. Dar neparėjo.

MUŠKATNĖ. Palauksiu jo. (*Atsisėda*)

MARIJA. Kaip jis drįs sėdėti užėjus?

MUŠKATNĖ. Jis, brangute, šitą namą šeimininkas? Žiūrėkite, kad neužvažiuotų per marmurą.

MARIJA. Kaip jis drįs sėdėti Julijos namus?

MUŠKATNĖ (*Julijai*). Nieko jai nesakykite, mieloji. Matau – jau numanote, ko užėjau. Norėjau tam driskiui duoti duonos.

MARIJA. Nereikia jai duonos.

MUŠKATNĖ (*Julijai*). Nieko nesakykite jai, mieloji. Dar nesu mačiusi didesnės vėplės už šitą kvailę.

MARIJA. Tai lik sveika.

JULIJA. Būk sveika.

MARIJA (*nuo užpakalinių durų*). Tai šešiasdešimt šeši.

JULIJA. Taip.

MARIJA. Tai lik sveika. (*Išeina*)

Julija eina prie durų.

MUŠKATNĖ. Kasdien duodavau po kroną, o sekmadienį – forintą. Alaus ir cigarų par pindavo publika.

Julija sustoja prie durų ir nieko jai nesako.

MUŠKATN . Badu dv s, vis tiek neatsiprašys. Ir tiek to. Bus gerai ir be atsiprašymo.

Julija nieko nesako.

MUŠKATN . Teisyb pasakysiu – žmon s klausin ja, kur jis prapuol . O aš turiu ži r ti, kad mano verslas sukt si. D l man s tai tegu jis nors ir badu dvesia, neieško iau jo, jei nepraverst mano verslui.

Pro užpakalines duris eina Lilijomas su Fi uru.

Pauz .

JULIJA. Muškatn at jo.

LILIJOMAS. Matau.

JULIJA. Gal tum pasakyti „Laba diena.“

LILIJOMAS. O kam? Ko tu erzini esi?

JULIJA. Aš nesierzinu.

LILIJOMAS. Tai ir užsi iaupk. V l užsivesi – žavau per nakt , algos neparnešu, n ra ko valgyti.

JULIJA. Nieko aš nesakiau.

LILIJOMAS. Matau iš tavo nosies, k nor jai iškos ti. Nešdinkis iš ia! Kaip trinktel siu kaire žemiau juosmens – tik po pusdienio atsikvapstysi.

Lilijomas persiut s blaškosi iš kampo kamp . Visi jo bijo – prie ko jis prieina, tas susig žia.

Fi uras sunkiai p dina ten ir atgal, žvalgosi žem .

MUŠKATN (*staiga surinka Fi urui*). Tai j s tempiate kortuoti j nežinia kur – aš jus kal jime sup dysiu!

FI URAS. Per skystos j s blauzdos. (*Išeina pro užpakalines duris ir malasi po kiem*)

JULIJA. Muškatn at jo.

LILIJOMAS. Ji ir paskys, ko at jo.

MUŠKATN . Ko bastaisi su Fi uru? Eis vogti – ir tave nusitemps.

LILIJOMAS. Su kuo noriu, su tuo ir vaikštin ju. O ko j s nor jote?

MUŠKATN . Pats žinai.

LILIJOMAS. Nieko aš nežinau.

MUŠKATN . O ko b iau at jusi? Tai manai, kad tau, driskiui, vizit surengiau?

LILIJOMAS. Aš jums skolingas?

MUŠKATN . Skolingas neskolingas – tiek jau to. At jau tav s prašyti pinig . Gird jau – piniguose maudaisi. Tik nesakyk, kad nežinai, ko ia at jau.

LILIJOMAS. Jau pri m te Hozlinger .

MUŠKATN . Pri m iau.

LILIJOMAS. Išmano ne pras iau už mane.

MUŠKATN . Išmano, nebijok. Jo irgi nepavarysiu. Žmoni per mažai. Gal, sakau, dviese.

LILIJOMAS. Niekada nebuvo dviej . Visuomet aš vienas viliodavau lankytojus karusel .

MUŠKATN . Gal iau pavaryti Hozlinger .

LILIJOMAS. Kam varyti, jei visk išmano.

MUŠKATN (*g žteli peiais*). J s pats žinote. (*Iki tolei nebuvo pasiži r jusi Lilijom*)

LILIJOMAS (*Julijai*). Nueik pas fotograf ir paprašyk kavos. (*Julija išeina pro užpakalines duris*)

Tai Hozlingeris taip gerai visk išmano?

MUŠKATN (*pasisuka ir ži ri Lilijom*). O ko naktimis bastaisi? Kaip tu atro dai – bjauru ži r ti.

LILIJOMAS. Tai... Hozlingeris visk taip gerai išmano?

MUŠKATN . Nužerk plaukus nuo kaktos. (*Prisilieia prie Lilijomo plaukų*)

LILIJOMAS. Atitraukite ranką nuo plaukų.

MUŠKATN . Atitrauksiu, nebijok. Pasakyk man – akis lenda, pats aukštyn susiverstum. Girdėjau – prilupai šit... taigi šit...

LILIJOMAS. Neįsireikalas.

MUŠKATN . Tai bent. Drusus vyras. Aplūpti toki laibnendrel. Nusibodo – palik, tikras vyras netalžo tokios menkos bitybės.

LILIJOMAS. Turėjau jį palikti?... Taip reikia?

MUŠKATN . Tai... vėl užrietei nos... (*Labai sutrikusi*) Taip man ir reikia – vis lakstau paskui tave. Kiek reikia visko išskirti... jei verslas auga širdi. Galėjau parduoti karusel – kaip gyvas man s nematytum.

LILIJOMAS. Nesmarkiai sekasi?

MUŠKATN . Nebisi mulkis – pats sugrįši. Gerai tau atsilyginėjau.

LILIJOMAS. Kad ir taip ten nieko netrūksta.

MUŠKATN . Neutrūksta neutrūksta. Bet tai netikras pinigas.

LILIJOMAS. Tai ir pasakykite – ten tik man s netrūksta.

MUŠKATN . Man tai neutrūksta, bet tarnait s... jos alpsta dėl tav s... vis klausinėjau... nebisi mulkis – pats sugrįši.

LILIJOMAS. Irėjau paliksiu štai šit...

MUŠKATN . Taigi talžai jį.

LILIJOMAS. Aš talžau? Jau kvailesni kalb nebina: talžau. Užplėšiau syk – ir kalbėjau pilnas miestas. Nemušu aš jos.

MUŠKATN . Gerai gerai, jau gerai, gerai bus, nieko nesakysiu. Nesikišu kit reikalus.

LILIJOMAS. Talžau jį!

MUŠKATN . Galva neišneša, užklijmyli. Jau du mėnesius t p ioji apie j... gal jau gyventi nusibodo. O ten... karusel... teatras... ir pinig pinig... kas gal t bti toks trenktas... ir atsisakyt tokio gražaus, tokio smagaus gyvenimo... (*Pasižiuri Lilijom*) Tai kur vėl daužėsi per nakt, kaip tu dabar atrodai?

LILIJOMAS. Nel skite kur nereikia.

MUŠKATN . Niekada taip neatrodei. Oia dar gaužiesi. (*Pauz*) Nupirkau naują ryl.

LILIJOMAS (*patyliukais*). Žinau.

MUŠKATN . Iš kur žinai?

LILIJOMAS. Jai girdisi.

MUŠKATN . Gera, ar ne?

LILIJOMAS. Labai gera. Gražiai griežia... už širdies griebia.

MUŠKATN . Pagal t griežim ir karusel gerai sukasi. Dar keturis naujus veidrodžius nupirkau. Ir išmėjau du juodus arkliukus – nulžoj ausys.

LILIJOMAS. O tai kas ten dabar?

MUŠKATN . Nagi atspėk.

LILIJOMAS. Zebras.

MUŠKATN . Visai ne. Automobilis.

LILIJOMAS. Automobilis?

MUŠKATN . Taigi. Su tavimu. Pati pirmoji tok s itaisiau. Dailus raudonas automobilis, visi nori jame pasidėti – užtat kad su tavimu. Tik tuoja visi, tik važinėjau – paskutinis mados žodis.

LILIJOMAS. Automobilis...

MUŠKATN . Taigi. Neb si mulkis – pats sugr ši. Ko ia dabar graužiesi? Tenai menas – tau prie širdies tokie dalykai. Tu – irgi menininkas. Tu ne toks kaip visi kiti.

LILIJOMAS. Tur iau palikti t gležnut ...

MUŠKATN . Kam ji tau? Tegu eina v l tarnauti.

LILIJOMAS. Vargš miela b tyb .

MUŠKATN . Tenai menas – juk negali be jo. Alus, viržinijos cigarai, krona šiokiadieniais, dvi šventadieniais. Jau ir laikrod tau nupirkau.

LILIJOMAS. Ji jau negal t v l tarnauti.

MUŠKATN . Nebijok, ji tikrai negers degtuk sieros. Jei visos tokios galus daryt si...

LILIJOMAS (*dirstel j s Muškatn , labai patenkintas*). Tai publikai nepatinka Hozlingeris!?

MUŠKATN . Pats žinai tu, driskiau, labai gerai žinai.

LILIJOMAS. Taigi...

MUŠKATN . Puiki nuotaika – irgi šis tas. Geras, gražus, lengvas gyvenimas, dailios, mielos panel s, alus, cigarai, muzika – taigi geras, gražus, lengvas gyvenimas, dar ir amžinatilsio vyro žied prid iau – ir dar tau negerai?

LILIJOMAS. Ji tikrai negal t v l tarnauti... taigi... taigi pasaulis nesugri t , jei... pasilik iau ia su ja... ji irgi ia b t ... jei v l gr ž iau men ...

MUŠKATN . Ajajajai!

LILIJOMAS. Ko ia ajajajai?

MUŠKATN . Panel s pirštai užbadyt ... Tai matai – neša pinigų namo žmonai... Kaip gyva nesu gird jusi, kad turintis žmon vyras... sužinot – negyvai užjuokt .

LILIJOMAS. Aš irgi gerai žinau, ko j s norite.

MUŠKATN (*nuleidusi akis*). P stis tai tu tikrai moki.

LILIJOMAS. Tai man ir žied atiduotum te.

MUŠKATN (*suglosto Lilijomui plaukus*). Atiduo iau.

LILIJOMAS. Labai nekaip jau iuosi šituose namuose.

MUŠKATN (*kaip anks iau*). Niekas tavim nesir pina.

Pauz .

eina Julija ir pastato kavos puodel . Muškatn atitraukia rank Lilijomui nuo galvos.

Pauz .

LILIJOMAS. Nor jai ko?

JULIJA. Nieko nenor jau.

Pauz .

Julija eina b d kair je.

MUŠKATN . Senoji sak – vis ateina toks našlys tekintojas.

LILIJOMAS. Žinau žinau.

JULIJA (*eina iš kair s*). Lilijomai... kad nepamirš iau, turiu tau š t pasakyti.

LILIJOMAS. Gerai.

JULIJA. Matai, kad... noriu pasakyti... jau ir vakar nor jau...

LILIJOMAS. Gerai gerai.

JULIJA. Tik tau vienam. Išeik trumpam... pasakysiu.

LILIJOMAS. Turiu reikal , pati matai.

JULIJA. Aš labai trumpai.

LILIJOMAS. Lauk iš čia, o tai...

JULIJA. Tik tada, kai pasakysiu.

LILIJOMAS. Lauk, jei pasakiau...

JULIJA (*ryžtingai*). Ne.

LILIJOMAS (*atsistoja*). Kur tu pasakei?

JULIJA. Ne.

MUŠKATN (*atsistoja*). Tik jau nepradėk. Einu pas fotografą. Grįšiu – tada ir pasakysi. (*Išskuba pro užpakalines duris*)

JULIJA. Nieko tokio, jei ir užplūš. Ir nežiūrėk taip mane – nebijau tavęs. Dabar jau nieko nebijau. Girdėjai – noriu tau šitą pasakyti.

LILIJOMAS. Tai ir klopas. Tik greitai.

JULIJA. Greitai neišeina. Ko negerai kavos?

LILIJOMAS. Tik tiek norėjai pasakyti?

JULIJA. Ne. Gerokai. Pasakysiu, kol išgersi.

LILIJOMAS (*eina prie kavos puodelio ir geria*). Na tai kas?

JULIJA. Vakar klausei, ko man skauda galvą.

LILIJOMAS. Klausiau.

JULIJA. Tai tiek ir norėjau.

LILIJOMAS. Tu sergi?

JULIJA. Ne. Klausei, ko man skauda galvą. Ir dar sakei – mane apmėnė ir kitoks noras.

LILIJOMAS. Ir taip sakiau. Tai gal tekintojas?

JULIJA. Kas jis... man? Tekintojas čia nieko darytas. Matai... man sunku pasisakyti, bet tu irgi turi žinoti... o aš... aš neneikiu neišsigandau, juk taip ir turėjau būti...

LILIJOMAS (*padeda kavą*). Kas turėjau būti?

JULIJA. Kai moteris gyvena su vyru.

LILIJOMAS. Taigi.

JULIJA. Aš turiu vaiką. (*Greitai sprunka pro užpakalines duris*)

Pauzė.

Fi uras žvilgteli pro langą.

LILIJOMAS. Fi urai!

eina Fi uras.

LILIJOMAS. Klausyk, Fi urai... Julija turi vaiką.

FI URAS. Tai kas dabar bus?

LILIJOMAS. Nieko. (*mai*) Išėik.

Fi uras išėina, trumpa pauzė.

MUŠKATN (*eina pro užpakalines duris*). Mačiau, išėjo.

LILIJOMAS. Išėjo.

MUŠKATN (*išsitraukia pinigą*). Duosiu dešimt kronų avanso.

LILIJOMAS. Taigi.

MUŠKATN. Ko neimi?

LILIJOMAS. Eikite namo, Muškatne.

MUŠKATN. Va tai tau... kas čia tau pasidarė?

LILIJOMAS. Eikite namo, maloningoji ponija. (*Grįžta prie kavos puodelio*) Leiskite man papusryčiauti. Argi nematote, kad pusryčiauju?

MUŠKATN . Kvilas tu per vis pilv .

LILIJOMAS. Nešdinsiesi ar ne? (*Pasisuka Muškatn*)

MUŠKATN (*iumpa pinigų*). Muškatn s kaip gyvas nematysi!

LILIJOMAS. Nematysiu.

MUŠKATN . Sudie.

LILIJOMAS. Sudie. (*Muškatn išeina*) Fi urai!
eina Fi uras.

LILIJOMAS. Apie k tu ten... sakei – gal tume pinig ...

FI URAS. Gal tume.

LILIJOMAS. Kiek?

FI URAS. Vien kit forint . Aš ne toki dalyk mat s, su manim neprapulsi.

HOLUNDERN (*jusi*). Pusry iai – kava, piet s – sriuba, vakare – v l kava, ir viskas iš mano kišen s, o dar malkos... atiduokite mano puodel ...
Parke prasideda popie io šurmuly. Tolumoje pasigirsta ryla.

LILIJOMAS. Teta Holunderne.
Iki paveikslo pabaigos matyti, kad rylos muzika erzina Lilijom .

HOLUNDERN (*Fi urui*). Nešdinkis iš ia, nudrisk li! Tuoju pašauksiu savo s n .

FI URAS. Per skystos j s s naus blauzdos.
Fi uras išsli kina.

LILIJOMAS. Teta Holunderne!

HOLUNDERN . Ko prireik ?

LILIJOMAS. Kai jums gim s nus... kai jums gim s nus...

HOLUNDERN . Tai kas?

LILIJOMAS. Nieko.

HOLUNDERN . Išsimiegokite, nudrisk s apgavike. Temokate per naktis lakti ir kortomis pliekti, kitam užsis sti ant sprando irgi jau mokate. (*Išeina pro užpakalines duris*)

LILIJOMAS. Fi urai!

FI URAS (*sli kina*). Julija tur s vaik . Jau sakei.

LILIJOMAS. O tu sakei... gal tume prasimanyti pinig ... iš od fabriko kasininko...

FI URAS. Gal ir gal tume... tik... (*prieina prie pat Lilijomo*) jei sykiu eitume abu.

LILIJOMAS. Šit kaip. (*Susim sto. Susinervin s*) Išeik, Fi urai. O paskui... paskui v l ateik.
Fi uras išsli kina ir jau nesugr žta.

Ryla rypauja vis garsiau, Lilijomas pasiklauso jos ir eina prie užpakalini dur .

LILIJOMAS (*šaukia tarpdury*). Teta Holunderne... (*Naiviai džiaugdamasis*) Julija tur s vaik !
(Gr žta, užsilipa ant kanapos ir pasir m s alk n mis ant užpakalin s lent sienel s nuo jos viršaus dairosi po park , klausosi rylos, paskui staiga sušunka) Aš tur siu vaik ! (Pakelia abi rankas)

JULIJA (*išeina iš b dos*). Kas ia? K ia sumanei?

LILIJOMAS (*nulipa kanapos*). Nieko. (*Gri va ant kanapos kni bs ias*)
Julija pasiži ri j , tada prieina ir apkloja. Ant gal piršt eina prie užpakalini dur , sustoja ant slenks io, pasiremia dur stakt , ži ri parko pus ir klausosi rylos.

Trumpa pauz .

Uždanga.

TRE IAS PAVEIKSLAS

Tas pats scenovaizdis. Lilijomas s di šalia Fi uro. Julija siuva po scen .

FI URAS. Tre ias posmas!

Bus tau šak s, Janingeri,

B rcis – vyras kietas.

Kai pakli si ment r ,

Tai užsižliumbs R z .

Ir ateina mentas, mentas, mentas.

LILIJOMAS. Bus tau šak s, Janingeri, B rcis – vyras...

FI URAS SYKIU SU LILIJOMU. Kietas!

Kai pakli si ment r ,

Tai užsižliumbs R z .

LILIJOMAS. Ir ateina mentas, mentas, mentas.

Julija taria kažin k negera. Ji nužvelgia vyrus ir eina nam .

FI URAS (*mai pasilenkia prie Lilijomo ir paslaptinai šnibžda*). Varysi Pranc z keliu iki galo, prieisi pylim ... ten pakeliamasis užtvaras, o jau paskui – n gyvos dvasios iki pat od gamyklos, n sargo namelio.

LILIJOMAS. Ten jis eina?

FI URAS. Ten. Šalia pylimo, tokiu siauru keliuku. Nuo pernai vaikšto vienas, anks iau b davo palyda.

LILIJOMAS. Kas šeštadien ?

FI URAS. Kas šeštadien .

LILIJOMAS. O pinigai... kur juos neša?

FI URAS. Odiniam maiše. Algas išmoka darbininkams.

LILIJOMAS. Daug nešasi?

FI URAS. Šešiolika t kstan i kron . Lygiai lygiai.

LILIJOMAS. Kas jis toks?

FI URAS. Izraelitas Linzmanas.

LILIJOMAS. Kasininkas?

FI URAS. Kasininkas. Šnirkšt su peiliu per šon – jau ir ne kasininkas. Užvažiuoji per makaul – irgi jau ne kasininkas.

LILIJOMAS. B tinai nugalabyti?

FI URAS. Neb tinai. Jei gražiuoju atiduot pinigus. Bet jie dažniau renkasi gal .

Julija išeina iš namo, pereina scen , išeina pro užpakalines duris. Tokie Julijos siuvimai per scen rodo, kad ji kažin k taria; baugš iai, tarim kamuojama žvalgosi vyrus, nugirsta vien kit fraz ; žodžiu, taip – Julija stengiasi akivaizdžiai neparodyti, ko ji siuva po scen , bet jos slapukavimas n ra vyk s, – matyti, kad ji numano, ko vyrai laužo galvas.

FI URAS (*pamat s Julij , mai*). Paskui taip:

Vai tai raudos R z Baršon,

Kai t ps areštin n.

LILIJOMAS SYKIU SU FI URU. O tada jau t ps ir R z gelton nam .

Ir ateina mentas, mentas, mentas.

LILIJOMAS. Vai tai raudos R z Baršon,
Kai t ps areštin n.

Julija išeina.

LILIJOMAS. Ne išsyk dumsim Amerik ?

FI URAS. Ne.

LILIJOMAS. O tai kaip?

FI URAS. Pinigus užkasim. Šešis m nesius pagul s po žeme. Praeis pusmetis – išl s iš po žemi .

LILIJOMAS. O kaip aš?

FI URAS. Per t pusmet suksiesi kaip niekur nieko. Nekiši nag prie kapitalo.

LILIJOMAS. Vaikas irgi lygiai po šeši m nesi .

FI URAS. K gi... išsivešim ir vaik . O tu po trij m nesi – marš darb . Ir visiems sakysi: spaudžiam s taupom s, varysim Amerik .

LILIJOMAS. Aš užkalbinsiu?

FI URAS. Vienas kalbins žodžiais, kitas – peiliu. Kas k geriau išmano. Tu gal si žodžiais.

LILIJOMAS. Negird jai?

FI URAS. Ko?

LILIJOMAS. Nagi kieme... tarsi kardas žvanga.

Fi uras klausosi, kas dedasi kieme.

Pauz .

LILIJOMAS. K jam sakyti?

FI URAS. Tik tiek: labas vakaras, atsiprašau, kiek dabar laiko.

LILIJOMAS. O tada?

FI URAS. O tada aš ir šnirkštel siu.

POLICININKAS IŠ BUDOS (*eina, apsidairo, Fi uras su Lilijomu staiga nutyla*). Laba diena!

LILIJOMAS SYKIU SU FI URU. Laba diena!

FI URAS. Ei, fotografe! Pas jus at jo! (*Pauz , policininkas laukia*). Vai tai raudos R z Baršon,
Kai t ps areštin n.

O paskui jau t ps ir R z ...

FI URAS SYKIU SU LILIJOMU (*tyliai*). gelton nam . Ir ateina... (*Eilut s pabaig ni niuoja netardami žodži , kad policininkas neišgirst j niekinan io žodžio. Ateina Holundern su s numi*)

POLICININKAS. Gal iau nuotrauk ?

HOLUNDERN S S NUS. O taip, labai prašom. (*Rodo ant tvoros sukabintus nuotrauk pavyzdžius*) Prašom... kokios pageidautum te? Visu giu?

POLICININKAS. Visu giu.

Holundern išstumia iš kampo fotoaparatus, o jos s nus rodo, kaip stov ti policininkui; jis pasiblaško tarp policininko ir fotoaparato, pakiša galv po juoda marška ir pristumia aparat ar iau policininko. Per t laik Holundern atneša iš tamsaus kambar lio plokštel ir stato fotoaparatus . Tuo metu šone Lilijomas su Fi uru s di susiglaud ir patyliukais šneku iuojasi.

LILIJOMAS. Šitas vietinis?

FI URAS. Nevietinis.

LILIJOMAS. Iš kur?

FI URAS. Iš Budos.

Pauz .

LILIJOMAS (*mai pratr ksta groteskiškai it nuskriaustas vaikas*). Šlykštus, sumautas mano gyvenimas!

FI URAS (*smagiai nusiteik s tarsi t vas dr sina Lilijom*). Varysim Amerik .

LILIJOMAS. O kas ten laukia?

FI URAS (*labai pagarbiai*). Fabrik pramon .

HOLUNDERN S S NUS (*policininkui*). Dabar prašom nejud ti... Viens... du... trys... (*nudengia dangtel nuo objektyvo; v l uždengia objektyv*) A i .

HOLUNDERN . Prašom po penki minu i . Bus gatava.

POLICININKAS. Užeisiu. Ar dabar susimok ti?

HOLUNDERN S S NUS (*tiesiog tirpsta iš mandagumo*). Ponui komisarui nereikia iš anksto. *Atlaidžiai nusiteik s policininkas atiduoda pagarb ir išeina pro duris. Holundern neša plokštel tams kambar l , jos s nus nustumia fotoaparat sen viet ir eina paskui motin .*

HOLUNDERN (*eina pro du suk ius ne itin suprantamai bamb dama, kaip jai prasta, ir dija juos*). Riogsote ia ir bjaurojate mano namus. Taip jau niekada ir neišsinešdinsite? Gražu jiems, pamanyk, – dainos ima. (*mai sušunka Fi urui*) Tai neišsigandai mento?

FI URAS (*niekinamai*). Kiaušink iš ia, o tai dar sutrypsiu.

LILIJOMAS. Tai, sakai, Hozlingeris pritapo karusel j?

FI URAS. Ir dar kaip.

LILIJOMAS. T bob irgi matei?

FI URAS. O kaipgi. Jau šukuoja Hozlinger .

LILIJOMAS. Šukuoja?

FI URAS. Iš iust j .

LILIJOMAS. Ir tegu sau iusto.

FI URAS (*stumteli Lilijom b dos link*). Eik.

LILIJOMAS. Ko?

FI URAS. Peilio.

LILIJOMAS. Kokio?

FI URAS. Virtuvinio. Lenktin pats turiu. Užsigin ys – be didelio peilio neišsisuksim.

LILIJOMAS. O kam? Ims šiauštis – taip jam užgin ysiu per galv , net kibirkštys pasipils iš aki .

FI URAS. Neišsisuksim be didelio peilio. Juk ner ši lazda per sprand .

LILIJOMAS. Reik s nur žti sprand ?

FI URAS. Nereik s. Nebent pats pasiprašyt . (*Pauz*) Na, taip, s d ti garlaivyje – labai šaunu.

M gautis fabrik pramone – irgi labai šaunu. O kai reikia padirb ti – tu kr mus.

LILIJOMAS. Julija pamatys, kad imu peil .

FI URAS. Tai imk taip, kad nepamatyt .

Lilijomas žingteli b dos pus .

POLICININKAS (*at j s beldžiasi tamsaus kambar lio lang*). ia policininkas.

HOLUNDERN (*iš tarpdurio*). Lukterkite, tuoj.

Holundern nedideliais žingsniukais gr žta b d . Lilijomas akimirk pasvyrav s sidr sina ir ryžtingai žengia jai iš paskos. Policininkas pašaipiai nužvelgia Fi ur . Tada Fi uras atsistoja, karikat riškai pasip t s praeina per por žingsni pro policinink , paskui sustoja, atgr žia policininkui nugar , mai atsigr žia – taip žaidžiant m gstama juokauti su vaikais – tada duria pirštu policinink ir išpoškina.

FI URAS. Kristinos bulvaro ir Ridik gatvės kampas.

POLICININKAS (*išdidžiai, iš palengvo*). Iš kur žinote?

FI URAS. Einu pro ten darb .

POLICININKAS. Kuo dirbate?

FI URAS. Fortepijono mokytoju.

Policininkas d miai nužvelgia Fi ur , tarsi ir suvokia, kad su juo pajuokavo, ir paniur s suka sus tarp piršt .

HOLUNDERN (*išeina iš tamsaus kambar lio ir paduoda policininkui nuotrauk*). Prašom.

Policininkas apži ri nuotrauk , susimoka ir ketina eiti; akimirk stabteli ir d miai nužvelgia Fi ur . Policininkas nueina, Fi uras žvilgsniu nulydi j nuo dur . Tuo metu sagstydamasis švark iš namo išeina Lilijomas. Fi uras pasisuk s išvysta Lilijom .

FI URAS. Ko taip ži ri?

LILIJOMAS. Neži riu.

FI URAS. O tai k darai?

LILIJOMAS. Galvoju.

FI URAS (*prieina prie Lilijomo*). Na, tai r žk. Užkalbink j . Tai kaip prakalbinsi?

LILIJOMAS (*prisl gtu balsu*). Labas vakaras, atsiprašau, kiek dabar laiko? O k tur iau daryti, jei jis atsakyt ?

FI URAS. Neatsakys.

LILIJOMAS. Neatsakys?

FI URAS. Tikrai ne. (*Ap iuopomis ieško peilio po Lilijomo švarku*) Kur j pad jai? Kur užkišai?

LILIJOMAS (*n neketina rodyti*). Kair j.

FI URAS. Šit kaip. Prie širdies. (*Ap iupin ja*) Jau aptikau... Štai jis! Vis dar... Jau štai ia... O ia smail ja... (*Prisilie ia prie peilio smaigalio*) Štai ia jo akys. Jomis ži ri.

Julija v l išeina scen ir l tai eina pro juos – akivaizdžiai susir pinusi apži ri vyrus, akimirk stabteli.

FI URAS (*kumšteli Lilijomui šon*). Dainuok, nagi dainuok!

LILIJOMAS (*dreban iu balsu*). Ir ateina mentas, mentas, mentas.

FI URAS (*dr sindamasis, garsiai, visu k nu rodydamas takt – kaip chorvedys, nepatenkintas atlikimo tempu*). Ko, Janingeri, daužaisi tu Herminos gatv j...

LILIJOMAS. Ko, Janingeri, daužaisi tu Herminos gatv j... (*Julija išeina pro užpakalines duris. Lilijomas seka j akimis, o kai išeina, v l prabyla*) O kai nakt ... prisispnuos... kai žem pareis jo dvasel , k tada reik s daryti?

FI URAS. Tikrai nepareis.

LILIJOMAS. Kod l?

FI URAS. Žyd dvasel s nepareina.

LILIJOMAS. O paskui?

FI URAS (*netek s kantryb s*). Kas paskui?

LILIJOMAS. Aname pasaulyje... kai stosime Viešpaties Dievo akivaizdon, k aš tada pasakysiu?

FI URAS. Mums nereik s stoti Jo akivaizdon.

LILIJOMAS. Argi?

FI URAS. O tu ar buvai kada pas vyriausį j policijos komisar ?

LILIJOMAS. Nebuvau.

FI URAS. Gal tum prisimušti prie inspektoriaus... daugi daugiausia – prie nuovados viršininko. O gal iš viso prie nieko neprisimūštume.

LILIJOMAS. Tai aname pasauly irgi tas pats?

FI URAS. Irgi tas pats. Ta pati ment ra, tiktai kita nuovada.

LILIJOMAS. Nuovada?

FI URAS. Ponams – dangaus karalyst . Visokiems driskiams – policija. O pinigingsiems žmon ms – graži muzika.

LILIJOMAS. O mums – n muzikos?

FI URAS. N muzikos, bro lau. Mums – teisingumas. Pats žinai – neb na teisingumo be nuovados viršininko.

LILIJOMAS. Labas vakaras, atsiprašau, kiek dabar laiko. (*Deda rank sau prie širdies*)

FI URAS. Ko ia už širdies stvarstaisi?

LILIJOMAS. Šalia peilio labai daužosi.

FI URAS. Tai persid k kit šon . (*Pasiži ri dang*) Jau lyg ir metas.

LILIJOMAS. Anksti dar.

FI URAS. Eime.

Tuo metu Julija ateina iš kiemo ir einantiems Lilijomui su Fi uru pastoja keli .

JULIJA. Kur eini?

LILIJOMAS. Sakei – dvi savaites nesišnek si. Ko dabar užkalbinai?

JULIJA. Kur eini su Fi uru?

LILIJOMAS. Kur einu su Fi uru.

JULIJA. Niekur neik.

LILIJOMAS. Eisiu.

JULIJA. Eisi – sulis, visas peršlapsi.

FI URAS. Kad nelis.

JULIJA. O j s iš kur žinote?

FI URAS. Man iš anksto pasako.

JULIJA. Niekur neik – vakare ateis tekintojas, paprašiau – duos tau darbo.

LILIJOMAS. Kad aš nemoku... tekinti.

JULIJA (*j apima vis didesnis siaubas, bet ji to neparodo*). Niekur neik – ateis Marika, atsives savo b sim j pas fotograf – nor s mus su juo supažindinti.

LILIJOMAS. Ne syk ma iau t jos b sim j .

JULIJA. Niekur neik. Marika pinig atneš – tau visus atiduosiu.

LILIJOMAS (*eidamas iš nam*). Tik... pasivaikš iosim... su Fi uru. Ir pareisiu.

JULIJA (*vos išken ia neverkusi, bet prisiver ia nutaisyti linksm veid*). Niekur neik – parnešiu ir alaus, ir vyno.

FI URAS. Tai eisi ar neisi?

JULIJA. Visai nepykstu, kad mane aptalžei.

LILIJOMAS (*šiurkš iai, po tuo šiurkštumu slepia savo negal jim ži r ti ken ian i moter*). Eik sau... (*Užsimoja*) Leisk man ramiai išeiti.

JULIJA (*tirt dama*). K pasl pei po švarku?

LILIJOMAS (*išima iš kišen s nutrint kort malk*). Kortas.

JULIJA (*kaip ir anksčiau, bet visai patyliukais*). Kur paslėpti po švarku?

LILIJOMAS (*ryžtingai*). Traukis iš kelio!

JULIJA (*atsistoja priešais, beria žodžius greitakalbe, susijaudinusi, tik damasi bent jau šitaip įsulaikyti*). Žinai, ką sakė Marikos bsimasis? Jo teiravosi, ar jis nepažįsta jaunos šeimos, dar be vaikų – Arado gatvėje reikia daugiabuio namo prižiūrtojo... kambarys, virtuvė, galima laikyti vištą.

LILIJOMAS. Traukis iš kelio!

Julija traukiasi iš kelio. Lilijomas eina pirmas, Fiuras jam iš paskos. Likusi viena Julija prisiglaudžia prie durstaktos ir susimsto.

HOLUNDERN (*išeina iš namo*). Peilis prapuolė. Jis ne mėtė?

JULIJA (*išsigandusi*). Ne.

HOLUNDERN. Visai neseniai buvo ant stalo. Niekas nebuvo už jus, tik Lilijomas.

JULIJA. Jis ne mėtė.

HOLUNDERN. Bet niekas nebuvo už jus.

JULIJA. Kam jam peilio?

HOLUNDERN. Parduos ir pragers.

JULIJA (*pralinksma jusi*). Be reikalo... teta... tarinėjate – neseniai jo kišenės iškračiau, tikrinau, ar neturi pinigų... radau tik tai kartmalkę, daugiau nieko.

HOLUNDERN (*burbakama grįžta nam*). Kortas turi, taigi kortas turi, tai dabar garbieji ponai eis pakortuoti kartklubą.

Holundern išeina.

Julija sutrikusi žiūri į kandinę. Po pauzės prie užpakalinių durų pasirodo Marija šypsniu ir švytinčiu išlaimės veidu, už jos Hugas.

MARIJA. Kuk!

Marija su Hugu eina šypsodamiesi iki ausų, droviai sustoja priešais Juliją, o Julija atsigręžia kukavimo pusė.

MARIJA. Sveika.

JULIJA. Sveiki.

MARIJA. Šia mes.

JULIJA. Taigi.

MARIJA. O štai šia Hugas.

HUGAS (*prieina prie Julijos, paduoda ranką*). Hugas Beifeldas.

JULIJA. Julija Zeler.

Abu purto spaudžiamas rankas. Pauzė. Hugas labai sumišęs. Niekas nieko nesako, tai Hugas vėl paima Julijos ranką ir įsmarkiai purto. Pauzė.

MARIJA. Štai šia Hugas.

HUGAS. Taigi.

JULIJA. Taigi.

Pauzė.

MARIJA. O kur Lilijomas?

HUGAS. Taip taip... o kur mielas jūsų vyras?

JULIJA. Iš jo.

MARIJA. Kur iš jo?

JULIJA. Pasivaikšioti.

MARIJA. Šit kaip.

JULIJA. Šit kaip.

HUGAS. Šit kaip.

Pauz .

MARIJA. Nuo kito m nesio pirmosios Hugas jau nestov s prie kampo – kit viet rado. Nuo pirmosios bus nebe nešikas, o klubas.

HUGAS (*teisindamas Marij*). Dovanokite, ji dar neišmoko pasakyti, k aš veiksiu. (*Nusijuokia*)

Che che che... Pri m mane aristokrat klub antruoju kamerdineriu. Save gerbian iam žmogui tai tikrai inteligentiškas darbas.

JULIJA. Šit kaip.

HUGAS. Uždarbis... irgi neblogas... bet svarbiausia – arbatpinigiai... b siu ir prie kort , prie bakarà... ten irgi nubyra pinigų, o arbatpinigi – dvidešimt trisdešimt kron per vien vakar .

JULIJA. Per vien vakar ?

MARIJA. Taip.

HUGAS. Išsinuomojom dviej kambari but ... o jei dar geriau eisis...

MARIJA. Pirksim nam T t nyje.

HUGAS. Jei, sakau, žmogus gerbia save... tai ir T t nis... nepalyginsi su gyvenimu sostin je... bet jei... jei Dievas duos vaik ... tai vaikams... ten tikrai geriau... o klub nusigausiu ir iš tenai.

Trumpa pauz .

MARIJA. Mielas šitas Hugas.

JULIJA. Mielas.

MARIJA. Geras šitas Hugas.

JULIJA. Geras.

MARIJA. Tik žydas.

JULIJA. Kas ia tokio – irgi žmogus.

MARIJA. Tai nenor tum pasveikinti m s ?

JULIJA. Kur nenor si.

Julija apkabina Marij .

MARIJA. O Hugo ar nepabu iuosi?

JULIJA. Kurgi ne. (*Apkabina Hug , prisiglaudžia jam prie peties*)

HUGAS. Maloningoji ponija, o ko j s pravirkote? (*Pro Julijos pet rodo galva Marijai – kas ia darosi?*)

MARIJA. Ji labai geros širdies. (*Irgi susigraudina*)

HUGAS (*labai susigraudin s*). Tai a i , kad taip gražiai mus užjaut te. (*Hugas irgi neištveria, pravirksta*)

Trumpa pauz .

eina Holundern su s numi, tas nuskuba prie fotoaparato.

HOLUNDERN . Nor tum te nuotraukos – prašy iau dabar, kol dar nesutemo. (*Veda Hug su Marija dešin scenos pakrašt prie ten esan io fono – tenai porel nutaiso linksmus veidus*) Visu giu?

MARIJA. Abu visu giu.

HOLUNDERN . Ir jaunik , ir nuotak .

MARIJA. Taip.

HOLUNDERN SYKIU SU S NUMI (*vienu metu beria greitakalbe pakeltu balsu tarsi išmukt pamok*). Ponia ži ri pon , o ponas – objektyv . (*Holundern pastato juos kaip dera*) Štai taip. HOLUNDERN S S NUS (*palenda po juoda marška ir ten palind s r kia*). Gerai, labai gerai, tiesiog nuostabu!

MARIJA (*sustingusi, bet laiminga, sukaustytu veidu, kalba tik l p kampuiais*). Julika, Julika, k tu pasakysi?

JULIJA. Puiku, mieloji.

HOLUNDERN S S NUS. Dabar malon kite ramiai. (*Prisilieia prie objektyvo dangtelio, gr smingu balsu*). Viens... du... trys...

Nudengia objektyvo dangtel , labai tylu. Kai ištaria „viens“, iš labai toli ataidi Fi uro ir Lilijomo anks iau dainuotos dainos refrenas. Daina kur laik dar aidai ir ištarus „trys“ – iki tol, kolei nusileidžia uždanga. Ir ištarus „trys“ visi stovi susting . Julija pamažu užsikniaubia ant stalo. Daina vis tolsta, kol palengv le visai nutyla. Uždanga.

KETVIRTAS PAVEIKSLAS

Už miesto, laukuose. Antrame plane geležinkelio pylimas eina iš dešin s kair , jo vidury ant lentinio stendo – geležinkelinink signalinis skydas su raudona ir balta juosta, po skydu – raudona lemput , šiuo metu nedega. Šitoje vietoje mediniai laiptai veda pylimo virš . Pylimo apa ioje dešin je du trys sutreš geležinkelio pab giai sukrauti vienas ant kito. Už j – telegrafo stulpas. Antrame plane jav laukai, medžiai, tvoros, tolumoje gamykl kaminai ir keletas maž nameli . Šešta valanda vakaro, pradeda temti. Lilijomas su Fi uru stovi ant medini laipt ir žvilg ioja nuvažiuojant traukin .

LILIJOMAS. Vis dar girdisi.

FI URAS. Tai paklausyk.

Abu klausosi nuvažiuojan io traukinio.

LILIJOMAS. Prie b gi prid si aus – gird si, kaip nubilda iki Vienos.

FI URAS. Aha.

LILIJOMAS. Va šitas bilda Vien .

FI URAS. Toliau ne?

LILIJOMAS. Toliau irgi važiuoja.

Pauz .

FI URAS. Tuoj šešios. (*Lilijomas žingteli nuo b gi*) Kur tu?

LILIJOMAS. Niekur. Nebijok – nepab gsiu.

FI URAS. Tikrai nepab gsi – bus šešiolika t kstan i kron .

LILIJOMAS. Matai kaip!

FI URAS. Matau. Ramiai palauksim, kol ateis. O tada ramiai užkalbinsi j .

LILIJOMAS. Labas vakaras, atsiprašau, kiek dabar laiko?

FI URAS. Jis ir pasakys kiek.

LILIJOMAS. O jei neteis?

FI URAS. Tikrai ateis. Kas šeštadien išmoka algas. (*Irgi eina nuo b gi*) Tai ko šiandien neateit ?
 (*Lilijomas apži ri b gius*) K ten pamatei?

LILIJOMAS. Ži r k – b giai neturi pabaigos.

FI URAS. Tai ko ži ri?

LILIJOMAS. Ži riu, ir tiek. Traukin irgi apži riu. Stoviu apa ioj, jis važiuoja šit pus ir mane apspjau do.

FI URAS. Apspjau do?

LILIJOMAS. Apspjau do. Garvežys. Apipurškia. Nuvažiuoja kaip niekur nieko mane apspjau d s. Prikausto žvilgsn .

FI URAS. Prikausto?

LILIJOMAS. Ži riu nuvažiuojant , kol galiu užmatyti.

FI URAS. Ponai važiuoja.

LILIJOMAS. Laikraš ius skaito.

FI URAS. Cigarus r ko.

LILIJOMAS. Užsitraukdami r ko.

Pauz .

FI URAS. Ateina?

LILIJOMAS. Ne.

Pauz .

FI URAS. Klausiau visai... ne apie traukin , o apie Linzman .

LILIJOMAS. O aš (*susidrov j s*), aš irgi ne apie traukin . (*Lipa laiptais. Tylu. Paslaptینگai*) Girdi telegrafo vielas gaudžiant?

FI URAS. Kai v jas pu ia.

LILIJOMAS. Aš girdžiu ir kai nepu ia. Patyliukais murma. Per juos šnekasi.

FI URAS. Kas murma?

LILIJOMAS. Žydai.

FI URAS. Siun ia telegramas?

LILIJOMAS. Šnekasi – vieni sako, kiti atsako plon viel . Užtat ir murma, vis murma.

FI URAS. K murma?

LILIJOMAS. Sako: dvidešimt trys, dvidešimt trys, dvidešimt trys. Aš nuklausiau.

FI URAS. Kuriam galui klauseisi?

LILIJOMAS. Paukštis irgi klausosi. Ži ri viena akim ir klausosi, k šnekam s.

FI URAS. Ir paukšt ži ri?

LILIJOMAS. Jis irgi mane ži ri.

FI URAS. Trenktas tu, daugiau nieko, užtat ir neturi n skatiko. O paukštis spokso tave, kad tu plikas kaip tilvikas.

LILIJOMAS. Gal ir taip.

FI URAS. Kas turi pinig , tas nežiopso kur nereikia.

LILIJOMAS. O tai k daro?

FI URAS. Taigi kad daro. Žino, k daro. Dirba tas, kas pinig turi. Dabar ir tu j tur si.

LILIJOMAS. Labas vakaras, atsiprašau, kiek dabar laiko?

FI URAS. O jis neateina. Gal kortas turi? (*Lilijomas netardamas n žodžio paduoda kort malk*) Turi pinig ?

LILIJOMAS. Vienuolika.

FI URAS (*apžergia sustatytus vien ant kito pab gius ir atsis da ant j pasisuk s kair*). Iš fileri ?

LILIJOMAS. Iš kron . (*Irgi apžergia pab gius ir atsis da priešais Fi ur*)

FI URAS. Tegu bus vienuolika.

LILIJOMAS. Statyk!

FI URAS (*padeda pinigus, duoda Lilijomui kort , pats irgi pasiima vien*). Lošim dvidešimt vien .

LILIJOMAS (*ži ri kort*). Gerai. Imu bank !

FI URAS. Gavai t z . (*Duoda kort*)

LILIJOMAS. Duok dar vien . (*Gauna dar vien*) Dar vien . (*Gauna dar vien*) Pralošiau! *Fi uras susižeria pinigus.*

LILIJOMAS. O... o dabar...

FI URAS. Viskas. Neturi daugiau pinig ?

LILIJOMAS. Neturiu.

FI URAS. Tai ir nelošim... nebent jei nor tum...

LILIJOMAS. Kaip?

FI URAS. Kliau iausi tavo garb s žodžiu.

LILIJOMAS. Skolon?

FI URAS. Ne... bet... aš išskaity iau...

LILIJOMAS. Išskaitytum? Iš ko?

FI URAS (*kiek sutrik s*). Iš t pa i pinig . Laim si tu – tada tu išskaitysi. Kas laim s, tas ir pasiims.

LILIJOMAS (*atsigr ž s žvalgosi, laukia kasininko*). Iš t pa i pinig sumok s kitam.

FI URAS. Iš t pa i pinig .

LILIJOMAS (*sutrik s, susinervin s*). Tai koks tada bankas?

FI URAS. Bus šešiolika t kstan i . Taigi aštuoni t kstan iai mano, o kiti aštuoni – bankas.

LILIJOMAS. Gerai.

FI URAS. Kam geriau seksis, tas daugiau ir tur s. (*Duoda kort*)

LILIJOMAS. Šimtas kron . (*Fi uras duoda kort*) Pakaks.

FI URAS (*rodo savo kortas*). Dvidešimt vienas. (*Greitai maišo kortas*)

LILIJOMAS (*susijaudin s; pasispirdamas slenkasi pab giais ar iau Fi uro*). Dvigubai arba nieko.

FI URAS (*duoda kort*). Dvigubai arba nieko.

LILIJOMAS. Dar vien . (*Gauna kort*) Pakaks.

FI URAS. Dvidešimt vienas. (*Parodo kortas ir greitai jas maišo*)

LILIJOMAS (*persigand s*). O tu... nesuk iauji?

FI URAS. Kaipgi tu taip? Argi aš panašus suk i ? (*Duoda kort Lilijomui*)

LILIJOMAS (*susinervin s gr žteli atgal*). T kstantis.

FI URAS (*šaltai*). Kron .

LILIJOMAS. Kron . (*Gauna kort*). Dar vien . (*Gauna dar vien kort*) Pralošiau!

Lilijomas labai susinervin s – tokie b na pradedantys kortuotojai, kai smarkiai prasilošia.

Lilijomas lošia skubomis, sutrik s, neapgalvotai; iš paži ros matyti, kad jam ter pi viena – atsilošti.

FI URAS. Mano jau t kstantis du šimtai.

LILIJOMAS. Dvigubai arba nieko. (*Susinervin s. Gauna kort*) Dar vien . (*V l gauna kort*) Dar vien . (*Trenkia žem kortas*)

FI URAS (*skai uioja numest ant žem s kort akis*). Dešimt... keturiolika... dvidešimt trys. Mano jau du t kstan iai keturi šimtai.

LILIJOMAS. O toliau?...

FI URAS (*ištraukia iš malkos kort ir paduoda Lilijomui*). Štai raudonas t zas. Gali dvigubinti.

LILIJOMAS (*godžiai*). Gerai. Dar vien . (*Gauna kort*). Pakaks.

FI URAS (*parodo savo kortas*). Devyniolika.

LILIJOMAS. V l išlošei. (*Vos nemaldaudamas*) Duok dar kart t z . Žali t z duok. (*Gauna prašom kort*) Dvigubai arba nieko.

FI URAS (*šaltai*). Neišeina.

LILIJOMAS. Kod l?

FI URAS. Praloši – nesusimok si. B t devyni t kstan iai šeši šimtai, o tu turi tik aštuonis t kstan ius.

LILIJOMAS (*labai susinervin s*). Tai tada... žinai, tai kiaulyst .

FI URAS. Nori – eik su trim t kstaniais dviem šimtais.

LILIJOMAS (*godžiai*). Tegu bus taip – trys t kstan iai du šimtai. (*Gauna kort*) Pakaks.

FI URAS. Aš irgi pradedu t zu. Tik dabar lošiu atversdamas kortas. (*Lilijomas irgi pasilenkia ir sykiu ži ri*) Dvidešimt vienas. (*mai susigr da kortas kišen*)

Pauz .

LILIJOMAS. Dabar... kai visk visk prapyliau, tai dabar pasakysiu... tu paskutinis... tu paskutinis...

Tuo metu dešin je pasirodo Linzmanas – keturiasdešimties ar keturiasdešimt dvej met galingas pla iapetis žydas su raudona barzda, jam prie šono odinis krepšys. Fi uras krenkšteli – duoda ženkl , tada pab g ja tarp Linzmano ir pylimo dešin , s lina Linzmanui už nugaros, seka j . Lilijomas stovi pastir s per du tris žingsnius nuo pab gi kr vel s – ten atsitrauk atbulas, kai Fi uras susibruko kišen kortas. Stovi tiesiai prieš Linzman .

LILIJOMAS (*tirt damas visu k nu*). La... labas vakaras. Atsiprašau, kiek dabar laiko?

Fi uras netar s n žodžio šoka ant Linzmano su nedideliu peiliu dešin je, bet Linzmanas kairi ja ranka griebia Fi uro dešin per rieš , pasuka t rank ir mai parklupdo Fi ur ant žem s. Staigiai dešine ranka iumpa už švarko kišen s, neskub damas išsitraukia brauning , l tai, ramiai pakelia j or ir nusitaiko Lilijomui kr tin . Lilijomas už dviej žingsni nuo ginklo. Ilga pauz .

LINZMANAS (*kuo nat raliausiu balsu*). Be penki pus septyni .

Pauz .

LINZMANAS (*pašaiptai ži ri Fi ur*). Tai taip – sugriebiau peil laikan i tavo leten . Gerai dar, kad neper mei jo kit rank .

Pauz .

LINZMANAS (*nužvelgia tai vien , tai kit*). Nieko sau paukšty iai. (*Fi urui*) Gyvas išplaukiau – tau tikrai sekasi pras iau nei Rotšildui. (*Lilijomui*) Bent sumirks si – kiaurai perversiu dviem kulkom. Pasiži r k vamzd , brolau. Užtaisytas, tikrai užtaisytas.

FI URAS. Paleiskite, nieko jums nepadariau.

LINZMANAS (*šaipydamosis purto Fi urui rank – ji tebelaiko peil*). O ia kas? Ak, šit kaip, jau žinau. Tau pasak – aš turiu kišen j obuol . Ak, tai tu sumanei j nulupti. Dabar jau žinosiu. Atsiprašau, suklydau. Pardon.

LILIJOMAS. Bet aš... aš...

LINZMANAS. Irgi žinau, vyruti. Kur nežinosi? Kiek dabar laiko? Na taip. Be penki pus septyni .

FI URAS. Paleiskite mus, maloningasis pone. Nieko jums nepadar me.

LINZMANAS. Pirmas dalykas, vyruti, – aš joks maloningasis ponas. Antras dalykas – už toki pinig kr v gal jai pavadinti mane ir j s prakilnybe. O tre ias dalykas: laižykis nesilaiž s – prie man s neprisilaižysi.

LILIJOMAS. Bet aš tai nieko nedariau.

LINZMANAS. Nagi atsigr žk atgal, brolyti. Gr žkis gr žkis. Ir ži r k atsigr ž s, tik nem gink sprukti – išsyk nud siu. (*Lilijomas l tai pasuka galv*) Tai kas ten taip greit atskuodžia?

LILIJOMAS (*ži ri Linzman*). Policininkai.

LINZMANAS (*Fi urui*). Bandysi ištraukti rank – taip ir žinok... (*Lilijomui šleikš iai saldžiu balsu*) O kiek t policinink ?

LILIJOMAS (*nudyr s akis žem*). Du.

LINZMANAS. O ant ko užs d policininkai?

LILIJOMAS. Ant arkli .

LINZMANAS. Tai kas greitesnis – arklys ar žmogus?

LILIJOMAS. Arklys.

LINZMANAS. Sumanysi sprukti – visai netoli nub gsi. (*Juokiasi*) Tikriausi v plos – dar nereg jau toki kvail užsikepusi žudyti pl šik . Garb s žodis, ne sivaizduoju, kas gal t dar daugiau susimauti. Gerai – tur jau brauning , o jei neb iau tur j s? Su juo d d Linzmanas užspaust ir keturis tokius tipelius. ia dar ne viskas! O ko j s, galvijai, nepasiži r jote, iš kur aš ateinu? Tai iš kur ateinu? Ogi iš gamyklos. jau gamykl – tur jau šešiolika t kstan i keturis šimtus kron . O dabar – nieko neturiu. (*Šaukia anapus pylimo*) Ei, policija! Jau atjokite – šitas labai spurda.

Fi uras smarkiai pl štel j s rank ištr ksta iš Linzmano ir dumia kaip žaibas. Linzmanas nusitaiko j , bet t pa i akimirk Lilijomas užlekia ant pylimo; Linzmanas mato – Lilijomas ar iau jo, tai ir nusitaiko j .

LINZMANAS (*šaukia*). Kad man n krust – kulka kiaurai pereis! (*Š kteli policininkams kair*) Nulipkite nuo arkli ! (*Revolveris nutaikytas Lilijom , stovint ant pylimo ir veidu atsigr žus publik . Kair je pylimo pus je išlenda aukštas pla iapetis policininkas – irgi su pistoletu rankoje*) PIRMASIS POLICININKAS. Stok!

LINZMANAS. Na, vyruti, atsiprašau, tai kiek dabar laiko? Dešimt met , ir ne bet kur, o už grot ! Dešimt met zonoj!

LILIJOMAS. Apsieisite ir be man s.

Linzmanas garsiai juokiasi.

LILIJOMAS (*stovi per tris žingsnius ir nuo policininko, ir nuo Linzmano; veid atgr ž s dang , garsiai pravirksta ir išsitraukia peil . Tai pamat s, policininkas stabteli. Raudodamas Lilijomas garsiai surinka*). Julika... mieliausioji mano... tarnait Julija Zeler. (*mai pasisuka šal , smeigia peil sau kr tin , susverd ja, suklumpa, ritasi kit pylimo pus , pradingsta iš aki . Iš kair s ateina antrasis policininkas*)

LINZMANAS. Kas ia buvo?

Pirmasis policininkas eina pylimu iki laipt , pasiži ri žemyn kit pylimo pus . Paskui nueina žemyn ta puse, kuria nusirito Lilijomas.

Linzmanas su kitu policininku užlekia ant pylimo, ži ri žemyn.

LINZMANAS. Nusid r ?

PIRMOJO POLICININKO BALSAS. Nusid r . Mirtinai.

LINZMANAS (*susijaudin s, antrajam policininkui*). Einu, paskambinsiu greitajai.

ANTRASIS POLICININKAS. Paskambinkite iš prieskoni pardav jo Heizlerio gamykl . Ten irgi yra gydytojas. (*Š kteli kiton pylimo pus n*) Einu, pririšiu arklius prie medžio.

Antrasis policininkas nulipa pylimu ir nueina. Scena tuš ia. Pauz . Sutemo. Per pauz raudona signalin lemput pati užsidega.

PIRMOJO POLICININKO BALSAS. Klausyk Mihajau!

ANTROJO POLICININKO BALSAS. Ko tau?

PIRMOJO POLICININKO BALSAS. Gal ištraukti jam peil iš kr tin s?

ANTROJO POLICININKO BALSAS. Netrauk – kraujais apsipils.

Pauz .

PIRMOJO POLICININKO BALSAS. Klausyk, Mihajau!

ANTRASIS POLICININKAS (*ateina iš kair s*). Ko tau?

PIRMASIS POLICININKAS (*pasirodo ant pylimo*). Kiek ia uod .

ANTRASIS POLICININKAS. Matai kaip.

PIRMASIS POLICININKAS. Neturi cigaro?

ANTRASIS POLICININKAS. Ne.

PIRMASIS POLICININKAS (*atsis da ant medini laipt laiptelio, prisidega pypk ; kalba l tai, tyliai, li dnokai*). Šit k pasakysiu, Mihajau: naujoji alg mok jimo tvarka nieko nedav – pagal sen j b iau daugiau uždirb s. Algas pak l – o aš gaunu mažiau negu buvau gav s. Tai kaip tokius dalykus paaiškinti ministeriui? Tai vis kankinuosi. Galuojuosi, kamuojusi, graužiuosi.

ANTRASIS POLICININKAS. Tokios tokel s!

PIRMASIS POLICININKAS. Tokios jau, tokios.

Iš labai toli ataidi geležinkelio sargo namelio skambutis.

Uždanga.

PENKTAS PAVEIKSLAS

V l fotografo atelj . Tos pa ios dienos vakaras. Pra jo pusvalandis nuo ankstesnio paveikslo veiksmo. Kieme prie užpakalini dur stoviniuoja susiglaud Holundern su s numi, Marija ir Hugas. Julija viena stovi kair je per keturis penkis žingsnius nuo vis kit .

HOLUNDERN S S NUS (*atskub j s iš toliau, kiek susijaudin s pasakoja, kas dedasi*). Jau parveža. Pa m du od fabriko darbininkus, tai jie ir parveža su vežim liu.

HUGAS. O daktaras?

HOLUNDERN S S NUS. Policininkas skambino centr , bus policijos daktaras.

MARIJA. Gal dar atsigavai vos vargšelis.

HOLUNDERN S S NUS. Žiauriai persid r , bet dar gyvas, dar kv puoja. Ir kalba, tik patyliukais. Ilgai gul jo nekrut damas, be s mon s, bet vežim lyje atsipeik jo.

HUGAS. Vež ir supurt .

MARIJA. Praleiskim juos...

Žmon s duoda keli . Du darbininkai atveža Lilijom vienra iu vežim liu – jis turi keturias kojas ir maždaug tokio aukš io kaip lova. Vežim l pastato kair je, užpakaly, prie apspurusios kanapos – Lilijomo galva kair je, kojos dešin je; darbininkai eina pro stovin i netoli dur grupel ir visai išeina. Julija stovi scenoje šalia vežim lio ir nekrut dama ži ri Lilijomui veid . Kiti susijaudin b riuojasi prie užpakalini dur . eina pirmasis policininkas.

PIRMASIS POLICININKAS. J s jo žmona?

JULIJA. Taip.

PIRMASIS POLICININKAS. Gamyklos daktaras aptvarst ir liep nevežti Roko ligonin – b t neištvr s. Jam reikia ramyb s. Laukite, kol ateis policijos gydytojas. (*Pasiži ri grupel*) Jam reikia ramyb s. (*Policininkas išeina, žmon s jam duoda keli*)

Pauz .

HUGAS (*švelniai stumia kitus šal*). Atsiprašau, išeikim, taip padorumas reikalauja.

Netrukdykime.

MARIJA (*Julijai*). Julika, k tu pasakysi?

Julija pasiži ri Marij , bet nieko nesako.

MARIJA. Julika, gal gal iau kuo pad ti?

Julija nieko nesako.

MARIJA. Tai sus sime kieme ant suolo.

Hugo paraginti išeina Holundern su s numi, iš paskos – Marija ir Hugas. Julija s dasi ant vežim lio krašto ir ži ri Lilijom , o Lilijomas tuo metu paduoda jai rank . Julija paima jo rank . Dar ne visai sutem , jie gerai matomi.

LILIJOMAS (*kilsteli galv ir kalba iš pradži patyliukais, o v liau – labai susijaudin s, prieštaravim nepaken ian iu balsu*). Dabar jau aš, mieloji... kaip tik ir noriu pasakyti... tarsi restorane pavakarieniavus, kaip žmon s sako... susimok ti. Kad b t kvit. Kas ten buvo. Viskas bus pasakyta. Mušiau tave... tik ne iš piktumo... negal jau ži r ti verkian i ... žliumbian i ... o tu žliumbei d l man s... gerai žinau. K aš moku... aš tikrai ne daugiabu io namo priži r tojas... ir jau negr šiu karusel gniaužyti paneli ... man jau nusispjaut... tu žinai...

JULIJA. Žinau.

LILIJOMAS. O Hozlingeris... išmano – tegu karusel s savinink ir pl kiasi su juo... tegu laido ankstesnius juokelius, nors ir mano sumanytus... gerai – tegu bus gerai... o aš negal jau uždirbti

tau... nei butui, nei pietums... žinau – gal tu ir nesuprasi... aš iš tikr j kiauul ... o ne daugiabu io namo priži r tojas... pamaniau – o jei Amerik ... tu žinai?

JULIJA. Žinau.

LILIJOMAS. O aš... nenoriu atsiprašyti... n nemanau... jei nor si, vaikui pasakysi...

JULIJA. Pasakysiu.

LILIJOMAS... vaikui pasakyk – buvau šunsnukis, dar sakyk... jei sumanytum te... tegu sako... sakau, pabandyčiau, gal, sakau, Amerik ... tu ia nieko d ta, n nemanau atsiprašyti... d l man s tai tegu ir policija ateina... gimt berniukas – tai tuomet... o jei mergait , tai... gal jau š vakar stosiu prieš pat Viešpat Diev ... tai pasakysiu ir jam, miela mano Julika. Kad tik leist pas j ... kad neb t taip, kaip b na ia, Budapešte... žmogus prisimuša tik iki durininko, aukš iau n nem gink... ateis tekintojas – tai tu... tek k už jo... patikt – tai ir eik už jo... o vaikui pasakyk – jo t vas... patik s – juk patik s... ar supratai?

JULIJA. Supratau.

LILIJOMAS. Ir dar... mušiau tave... žinai ir tu – buvo mano teisyb ... tau nereik t prisiminti... nereik t , kad neb t ir tavo teisyb ... gal taip sakyk: tegu bus Lilijomo teisyb ... man tai visai tas pats... teisyb niekam nepriklauso... visi tik nos rie ia... o nieko neišmano...

JULIJA. Neišmano.

LILIJOMAS. Paimk mano rank .

JULIJA. Kad jau pa mčiau.

LILIJOMAS. Tai stipriau suspausk. Šitaip. Dabar jau Lilijomas pasakys tau... sudie. (*Pauz*). Tu irgi man gražiai atsakyk.

JULIJA. Sudie.

Julija pakelia rank , Lilijomas tyliai susmunka ir miršta. Pauz . Julija paleidžia jo rank . Pro užpakalines duris eina daktaras su pirmuoju policininku.

DAKTARAS. Labas vakaras. J s jo žmona?

JULIJA. Taip, prašom.

Paskui daktar ir policinink patyliukais eina Marija, Hugas, Holundern su s numi, Muškatn , visi sustoja prie dur per pagarb atstum .

DAKTARAS (*pasilenkia prie Lilijomo ir apži ri j*). Prašy iau žvak !

Julija atneša iš b dos uždegt žvak .

DAKTARAS (*prie žvak s šviesos apži ri Lilijom ir staiga pasitraukia nuo jo*). Turite rašalo ir plunksn ?

HUGAS (*paslaugiai paduoda parker*). Prašom parker .

DAKTARAS (*išsiima iš kišen s blank ir kalba rašydamas ant tenai esan io stalelio prie žvak s*). Vargš moterišk – pasimir j s vyras... šitai turiu jums pranešti... tegu padeda jums gerasis Dievas... Štai ia palieku dokument – jo reik s, kai ateis žmon s iš Karališkojo teismo medicinos instituto... dabar duosiu pavedim , kad išvežt . (*Pasikelia*) Prašy iau rankšluost ir muilo.

POLICININKAS. Viskas parengta, prašom. (*Rodo užpakalines duris*)

DAKTARAS. Sudie, poncia.

JULIJA. Bu iuoju rank .

Daktaras išeina su policininku, visi kiti l tai eina ar iau Julijos.

MARIJA. Ak, Julika... tegu Dievas duoda amžinatilsiuui tavo vyrui dangaus karalyst ... tik nesupyk ant man s – dabar jau ir tau palengv s.

HOLUNDERN . Jai, vargšelei, jau palengv jo, tikrai palengv jo.

MARIJA. K tu pasakysi, Julika... sakau, tau geriau bus... tu dar jauna... atsiras koks prakut s žmogus... ar teisyb sakau?

HUGAS. Teisyb sako.

MARIJA. Pati pasakyk, Julika, ar teisyb sakau.

JULIJA. Teisyb , sakai, Marika, tu labai gera.

HOLUNDERN S S NUS. Jau ir atsirado tasai prakut s žmogus, taigi tekintojas, dabar jau išklosiu vis teisyb ... kasdien prašo k nors pasakyti... sykais t , o sykais kita... teiraujasi, kaip j s...

MARIJA. Našlys, du vaikus turi.

HOLUNDERN . Jam, vargšeliui, geriau, jums irgi geriau. Nebuvo jis geras žmogus.

MARIJA. Nebuvo geras, ar ne, Hugai?

HUGAS. Nebuvo, ponija, aš irgi pritarsiu, – tikrai nebuvo. Geras žmogus moter nemuša.

MARIJA. Tai mano teisyb ? Tu pati, Julika, pasakyk, ar mano teisyb .

JULIJA. Tavo teisyb , Marika.

HOLUNDERN S S NUS. J s dabar laiminga, ar ne?

HOLUNDERN . Jam geriau ir jums geriau.

HUGAS. Saky iau, v l atgavo laisv . Kiek jums met ?

JULIJA. Aštuoniolika.

HUGAS. Tiktai? Dar visai vaikas. Teisyb sakau?

JULIJA. Teisyb , Hugai. J s labai geras.

HOLUNDERN S S NUS. Tikriausiai, laim , ar ne?

JULIJA. Taip.

HOLUNDERN S S NUS. Tikriausia nelaim – iki pat šiolei. B t bad kent , jei mano mama neb t j sileidusi šit štai laukiam j . Ruduo ant nosies, netrukus ir žiema ateis – b t neištvr speig tokiam mediniam namely. Argi ne taip?

MARIJA. Taip, žinoma. B t sustir kaip paukš iukai. Ar ne taip, Julika?

JULIJA. Taip, Marika.

MARIJA. Po met jis bus jau buv s nebuv s. Ar ne taip?

JULIJA. Taip, Marika.

HUGAS. Jei ko reik t – tuojau atskub tume. Dabar jau eisim, o rytoj b sime iš pat ryto. Eikš, Marija. Sudie. (*Spaudžia Julijai rank*)

JULIJA. Sudie.

MARIJA (*verkdama apkabina Julij*). Didel laim tau, Julika, aš ir sakau – didel laim .

JULIJA. Neverk, Marika.

Hugas su Marija išeina.

HOLUNDERN . Padarysiu jums kavos – iki šiol dar nesate nieko burnoje tur jusi. Tada ir užeisite nam . Kol gersite, mano s nus pabus ia.

Holundern su s numi išeina. Lieka tik Muškatn . Ji prieina prie Julijos.

MUŠKATN . Nemin kite bloguoju, jei pasiži r siu j .

JULIJA. Tarnavo j s karusel j.

Muškatn apži ri Lilijom .

MUŠKATN (*atsigr žusi Julij*). Dabar jau gal tum te susitaikyti su manim, ponija.

JULIJA. Kad nepykstu ant j s , ponija.

MUŠKATN . O vis d lto... gal tume susitaikyti.

JULIJA (*pakeltu monotonišku labai energingu balsu, beveik triumfuodama, n kiek nenuleisdama pakelto tono*). Nesitaikysiu.

MUŠKATN . Tai aš susitaikysiu su jumis, poniam. Visi dijo j vargšeli, tik mes dviese ne. J s irgi nepasakytum te – jis buvo blogas.

JULIJA (*dar labiau pakeltu balsu, persmelktu kartaus triumfo, ir v l n kiek nenuleisdama tono*). O aš pasakysiu.

MUŠKATN . Atleidžiu jums, poniam. Ir mane jis muš . Tiek jau to. Aš visk užmiršau.

JULIJA (*ir toliau atsakin ja šaltai, n nepažvelgia Muškatn . Kalba trumpai, kapotai*). Galite.

MUŠKATN . Jei gal iau kuo pad ti...

JULIJA. Nereikia.

MUŠKATN . Skolinga jam dvi kronas.

JULIJA. Gal jote jam ir atiduoti.

MUŠKATN . Pamaniau – numir vargšelis, o j s, poniam, šiaip ar taip, esate su juo susijusi.

JULIJA. Nesu susijusi.

MUŠKATN . Tegu bus taip. kyr ti nenor jau, pasilikau vien tod l, kad mes tik dviese pasauly j myl jom, tai ir toliau gal tume laikytis kartu.

JULIJA. Nesilaikysiu kartu su jumis, poniam.

MUŠKATN . Tai ir nemyl jote jo taip kaip aš.

JULIJA. Ne.

MUŠKATN . Aš labiau myl jau.

JULIJA. Labiau.

MUŠKATN . Tai sudie.

JULIJA. Sudie.

Muškatn išeina. Julija pastato staliuk su žvake lilijomui prie galvos ir atsis da ant vežim lio krašto, ži ri Lilijomui veid .

JULIJA (*meiliu, karštu, nuoširdžiu balsu*)... o tu miegok, Lilijomai... kitiems tu niekada ner p jai... tai moteriai irgi ne kažin kiek, o kitiems – n to tiek. Dar niekada nesu tau sakiusi... tik dabar pasakysiu... pasisakysiu... senas, bjaurus, akipl šiškak žmogau... bjaurus, žiaurus, šiurkštus, mieliausias, brangiausias... niekas, visai niekas nesuko sau galvos d l vargš s tarnait s... n tau nesakysiu... nesakysiu, k manau iš tirk j , – dar pasijuoksi iš man s... o dabar pasiklausk savo Julikos... (*Nuoširdžiu, mielu, panašiu motinos švelniai priekaištaujant iu, bet visk atleidžiant iu balsu*) Negražu, kad mušei mane, sudavei kr tin ... per galv trinktel jai... užpl šei per veid ... vien palikai Julik ... bjauriai pasielgei, tikrai negražu... bet dabar jau tu miegok, Lilijomai... šiurkštus, bjaurus apgavike... aš tave labai labai... tiek jau to, tegu bus taip... akys dega iš g dos, bet k gi – sakiau ir pasakiau... o juk tu ir taip žinėjai... akys dega iš g dos... o tu miegok, Lilijomai...

Atsikelia, eina b d kair je, uždaro duris, v l atidaro, gr žta scen rankoje laikydama Biblij . S da prie žvak s ir skaito Biblij , bet taip tyliai, kad ne manoma išskirti žodži , tik iš balso gaudimo galima suprasti, kad skiemenuoja kaip vaikas.

TEKINTOJAS (*pasirodo duryse, už nugaros, vos manoma j ži r ti*). Ponia!

JULIJA (*neišsig sta tekintojo balso*). Kas ten? Kas at jo?

TEKINTOJAS (*labai tyliai*). Tekintojas.

JULIJA. K pasakysite, tekintojau?

TEKINTOJAS. Jei reik t k pad ti... Ar gal iau ia pasilikti?

JULIJA (*su d kingumu, šiltai, bet griežtai*). Ne, tekintojau.

TEKINTOJAS. Rytoj irgi neateiti?

JULIJA. Rytoj irgi.

TEKINTOJAS. Ponia, n kiek nepykstu ant j s . Aš jau nejaunas, du vaikus turiu ir užėiti tik šiaip sau... kit kart užei iau – irgi b iau nereikalingas?

JULIJA. Irgi b tum te nereikalingas.

TEKINTOJAS. Tai sudie.

JULIJA. Sudie.

Julija skaito toliau. Ateina Fi uras; jis s lina kaip šuva, pritykina prie vežim lio ir sispokso Lilijom , net linkteli jam galva; Julija liaujasi skai iusi. Tai pamat s, Fi uras išsig sta, nus lina pro vežim l dešin , atsis da ir graužia nagus. Julija atsistoja. Fi uras irgi atsistoja ir persigand s spokso Julij , o ji ži ri Fi ur smeigusis veriant žvilgsn . Fi uras sli kina prie užpakalini dur .

FI URAS (*nuo užpakalini dur , labai baugš iai, prisl gtu balsu, tylut liai*). Senoji fotograf sak – kavos jau padar , gal tum te eiti.

Julija išeina pro užpakalines duris, nuo j slenks io Fi uras pagarbiai pasitraukia. Prie dur Fi uras pasistieb s ant gal piršt ; dar kart pasiži ri Lilijom ir pradingsta. Dabar jau negyv lis lieka vienas, labai tylu. Po trumput s pauz s mai iš aukštybi , iš labai aukštai suskamba dvidešimt keturi pirm j smuik unisonu griežiamas šventiškas dangiškos melodijos fragmentas – jis prasideda nuo žemiausio tono. Kai to fragmento lieka keturi penki paskutiniai taktai, nepermatomoje tamsoje prie užpakalini dur pasirodo du dail s aukšti vyrai juodais drabužiais, su storomis lazdomis, juodomis minkštomis skryb l mis, juodomis pirštin mis; j veidai be s , marmuro baltumo, rimti ir nepikti. eina l tai, vienas sustoja prie pat vežim lio, o kitas – nuo jo per žingsn dešin je. Pamaž le iš viršaus j veidus apšvie ia švelni šviesiai violetin šviesa.

PIRMASIS (*Lilijomui*). Kelkit s ir eime.

ANTRASIS (*nepiktai*). Policija.

PIRMASIS (*truput garsiau, bet iki fraz s pabaigos romiu, minkštu, tyliau, žemu balsu*). Girdite: kelkit s! Negird jote?

ANTRASIS. Policija.

PIRMASIS (*palie ia Lilijomui pet , pasilenkia ar iau*). Kelkit s ir eime.

Lilijomas l tai, iškilmingai s dasi guolyje.

ANTRASIS. Eikite.

PIRMASIS. Tai manote – viskas savaime susitvarkys.

ANTRASIS (*pakeltu balsu, iškilmingai, bet griežtai*). Pats nusid r te, sustabd te plakan i savo šird , palikote vienui vien moter – ir dar besilaukian i .

PIRMASIS. B t tikrai lengva.

ANTRASIS. Jei viskas savaime susitvarkyt .

PIRMASIS. Eime, tur site už viską atsiskaityti. (*Abu nulenkia galvas ir nuleidžia akis, patyliukais*)
Mes – Viešpaties detektyvai.

Lilijomas keliasi iš guolio labai iškilmingai, jo veidas pakeltas aukštyn, jam labai palengvėja.

PIRMASIS. Eisite su mumis. Tur site atsiskaityti.

ANTRASIS. Eisime.

PIRMASIS. Antraip būtų labai lengva būtų žmogumi.

ANTRASIS (*tyliai*). Eisime.

Lilijomas eina priekyje, žengia du tris žingsnius, tada sustoja, pasižiūri detektyvus, atsidūsta.

PIRMASIS. Viskas taip lengvai nepasibaigs. Jau ir dabar tenai žino, kas jis toks. Prisimena jus iš veido. Žino, kur ir kada pasakote. Ir kaip padarėte. Žino, koks buvo jūsų žvilgsnis, balsas, rankos paspaudimas. Kaip aidavo jūsų žingsniai. Kol yra tokie, viską apie žmogų prisimenančiai, tam žmogui reikia daug ką sutvarkyti. Sėdau mielas, tu nežinojai tokio paprasto dalyko: žmogus miršta tik tada, kai visi jį pamiršta.

ANTRASIS (*labai tyliai*). Eisime.

Vil aukštybėse suskamba ankstesnės melodijos fragmentas, visi trys lėtai eina – priekyje Lilijomas, jam iš paskos abu detektyvai. Jie pradingsta, scena lieka visiškai tuščiava ir visai tamsi, dega tik tiktai žvakės, o dangiška muzika vis labiau tolsta sykiu su detektyvais – tarsi lydėtų juos, iš jusių keli. Jiems nuėjus, muzika, tilsta, bet nuskamba iki galo tai, kas buvo griežiamai iš pradžių. Po paskutinio akordo akimirka tyla, paskui staiga nusileidžia uždanga.

ŠEŠTAS PAVEIKSLAS

Aname pasaulyje. Baltas kanceliarijos kambarys su nušiurusiu rašomuoju stalu. Scenos gilumoje suolas, per vidurines duris. Ten ir didelis langas – pro jį matyti rožinėje šviesoje kamuoliais virstančios debesys. Dešinėje iš priekio geležinės durys su grotuotu langeliu. Kairėje priekyje durys. Viršum užpakalinių durų varpelis. Ant suolo sėdi du vyrai – vienas poniškai apsitaęs, kitas apspūstas. Iš labai toli ataidi angelo trimitavimas. Lėtu tempu griežiamai melodiškai „Ir ateina mentas, mentas, mentas.“ Matyti, kaip pro kitą langą praeina Lilijomas, o jam iš paskos – du detektyvai. Skambina, varpelis siūbuoja virš durų. Iš dešinės ateina policininkas su ilga balta barzda, plikas. Apsitaęs prasta Budapešto policininko uniforma. Rankoje pusmetrio ilgumo raktas. Eina prie durų užpakalyje, atidaro jas, be žodžių sveikinasi su detektyvais ir vėl uždaro duris. Lilijomas apsidairo.

PIRMASIS DETEKTYVAS (*senajam policininkui*). Prašom pranešti ponui raštvedžiui.

SENASIS POLICININKAS. Ponas raštvedys tuoj ateis. Štai šitie du jau seniau laukia. Prašom sėdėti. (*Eina kairė*)

LILIJOMAS. Tai kas, atėjom?

ANTRASIS DETEKTYVAS. Atėjom, sėdau.

LILIJOMAS. Čia policija?

PIRMASIS DETEKTYVAS. Taip, sėdau.

LILIJOMAS. Ar galėčiau paklausti, kaip aš čia veiksiu?

PIRMASIS DETEKTYVAS. Atsiskaitysiu už viską, sėdau. Sėdau ant suolo.

Lilijomas s da šalia kit dviej vyr . Detektyvai stovi prie rašomojo stalo.

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS (*tyliai*). Irgi savižudis?

LILIJOMAS. Irgi.

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS (*rodo apspur l*). Jis irgi.

APSPUR LIS. Ištvanas Kadaras.

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Doktoras Reichas.

Lilijomas nužvelgia juos.

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. O j s? Kas j s toks?

LILIJOMAS (*atžagariai*). Nekaišiokite nosies kur nereikia.

Poniškai apsitaish vyras susižvalgo su apspur liu.

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Aš tai d l nepakeliam skol . O j s?

LILIJOMAS. Peiliu.

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS (*traukdamasis šal*). Revolveriu geriau.

LILIJOMAS. Netur jau pinig revolveriui.

ANTRASIS DETEKTYVAS. Nutilkite!

Iš kair s ateina raštvedys – uniformuotas, be kepur s. Su ilga balta barzda, plikas, o tie plaukai, kurie dar iš šon nenuplik , sniego baltumo. Jam iš paskos sugr žta policininkas ir atsis da ant suolo. Raštvedys varto popierius. Kai jis jo, visi atsistojo.

RAŠTVEDYS. S skite.

Visi s dasi.

SENASIS POLICININKAS. Dr stu nuolankiai pranešti ponui raštvedžiui, kad šitie du užsiliko nuo vakar.

RAŠTVEDYS. Numeris 16472.

PIRMASIS DETEKTYVAS (*pasiži ri užraš knygut*). 16472. (*Sako poniškai apsitaishiam*) Atsistokite.

Poniškai apsitaish vyras atsistoja.

RAŠTVEDYS. Pavard ?

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Doktoras Reichas.

RAŠTVEDYS. Amžius?

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Keturiasdešimt dveji metai.

RAŠTVEDYS. Kuo nusižud te?

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Revolveriu.

RAŠTVEDYS. Brauningu? Klementu?

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Ne. Webly Scott.

Raštvedys užrašo.

RAŠTVEDYS. K gera nuveik te, kai gyvenote žem je?

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS (*pradedo labai iš tolo*). Aš, pasakysiu jums, buvau advokatas...

RAŠTVEDYS (*atsikosti ir pamoja, kad nutilt*). ia niekam ner pi tokie dalykai. Svarbiausia šit kas: ar nor tum te gr žti žem dar prieš saulei patekant? Pranešu, kad j s turite toki teis . Ar supratote?

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Supratau.

RAŠTVEDYS. Kas miršta savo mirtimi, tas daugiausia b na viskuo pasir pin s. O kas savavališkai pabaigia gyvenim , tas per didel skub jim ir jaudul vis k nors pamiršta. Gal ir j s nor tum te tenai dar k pasakyti ar padaryti?

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Mano skolos...

RAŠTVEDYS. Niekam čia jos neropi. Čionai svarbūs visai kiti dalykai. Sakykim, jūs siela...

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Tai prašyčiau... tada aš, žinote... naktį ištrkau iš namų, o mano sūnelis Oskaras buvo miglūs. Bijojau pažadinti, tai ir neatsisveikinau. Norėjau pabūti, bet neišdrįsau. Vis tai baimė pažadinti.

RAŠTVEDYS (*antrajam detektyvui*). Daktaras Reichas sugrįš ir pabūtiuos savo sūneliui Oskarui. Galite eiti.

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Tai aš grįšiu su šituo štai ponu?

ANTRASIS DETEKTYVAS. Taip.

PONIŠKAI APSITAIŠ S VYRAS. Labai ačiū. (*Nusilenkia ir su antruoju detektyvu išeina pro užpakalines duris*)

RAŠTVEDYS (*užrašo, o jau tada*). 16473.

PIRMASIS DETEKTYVAS (*pasižiūri užrašą knygutėje*). 16473. (*Lilijomui*) Atsistok.

LILIJOMAS. Daktarui Reichui sakite: atsistokite. O man: atsistok. (*Atsistoja*)

RAŠTVEDYS. Vardas?

LILIJOMAS. Lilijomas.

RAŠTVEDYS. Tai pravardė?

LILIJOMAS. Taip.

RAŠTVEDYS. Koks tikrasis vardas?

LILIJOMAS. Endrius.

RAŠTVEDYS. O pavardė?

LILIJOMAS. Zāvodskis. Pagal motiną.

RAŠTVEDYS. Ką gera nuveikėte žemėje?

Lilijomas tyli.

RAŠTVEDYS. Ko nusižadėte?

Lilijomas tyli.

RAŠTVEDYS (*detektyvui*). Paimkite jo peilį.

Detektyvas paima virtuvinį Lilijomo peilį.

RAŠTVEDYS. Grįšite žemėn – tada ir atgausite savo daiktus.

LILIJOMAS. Grįšiu žemėn?

RAŠTVEDYS. Atsakykite tada, kai jus klausia.

LILIJOMAS. Atsiprašau, nieko neatsakiau, – tai aš pats klausiau.

RAŠTVEDYS. Čia niekas nieko neklausinys. Tik atsakinys. Endre Zāvodski! Pirmiausias dalykas: tai ar noritum te dar ką nors nuveikti žemėje? Grįžti, jei ko nesuspėjote...

LILIJOMAS. Grįžti neturėčiau ką daryti.

RAŠTVEDYS. Na, ir žmogus! Nepaliko nieko, ką sapne...

LILIJOMAS. Atėjau – ir viskas. Ko man grįžti?

RAŠTVEDYS (*užrašo*). Nepasinaudojo savo teise.

Lilijomas eina prie suolo.

RAŠTVEDYS. Kur jūs? Atsakykite mano klausimus. Ar suvokiate, kad žmonės palikote be jokios atamos ir be duonos kąsnio?

LILIJOMAS. Suvokiu.

RAŠTVEDYS. Dėl to nesigailite?

LILIJOMAS. Ne.

RAŠTVEDYS. O ar žinote, kad jis žmona laukiasi ir kad po šeši mėnesiai pagimdys kūdikį?

LILIJOMAS. Žinau.

RAŠTVEDYS. Palikote be paramos, be duonos kėsnio. Ir nė kiek negaila?

LILIJOMAS. Aš žinau, ir kitaip jau nebus.

RAŠTVEDYS. Nederėtų priešgyniauti – jus kiaurai matau, tarsi būtum te stiklo gabalas.

LILIJOMAS. Tai ko klausinėjate? Ko neleidžiate išsiti?

RAŠTVEDYS. Atjotė apsivalyti ir pasitaisyti. Kad atsiminimai apie gyvenimą žemėje būtų gražūs.

LILIJOMAS. Leiskite man išsimiegoti.

RAŠTVEDYS. Be reikalo priešgyniaujate – žiaurieji viešpatauja begalinį kantrybę. Turime begales laiko.

LILIJOMAS. Norėčiau paklausti tik vieno. Prašyčiau man pasakyti... maloningasis pone... tas kūdikis... tas... bus berniukas ar mergaitė?

RAŠTVEDYS. Pats pamatysite.

LILIJOMAS. Pats pamatysiu?

RAŠTVEDYS. Tada jau bus didelis vaikas. Bet apie viską išeisis.

LILIJOMAS. Pamatysiu savo vaiką?

RAŠTVEDYS. Kartoju klausimą. Tai ar gailitės, kad palikote moterį su vaiku likimo valiai, kad buvotė netikėtas vyras ir prastas tėvas?

LILIJOMAS. Netikėtas vyras?

RAŠTVEDYS. Taigi.

LILIJOMAS. Ir prastas tėvas?

RAŠTVEDYS. Taigi.

LILIJOMAS. Jokio darbo nemokėjau... negalėjau žūrėti, kaip Julika vis... vis...

RAŠTVEDYS. Ko dabar girdėjat pasakyti? (*Garsiai*) Vis verkė ir verkė. Ko girdėjat šitą žodį? Ir ko girdėjat, kad jį mylite?

LILIJOMAS (*giltelė peiliais*). Nesigirdju... betgi... tik negalėjau žūrėti... netikėtas buvau, kad šlykštėjausi grūžti karuselę?... kad leidausi Fiuro kalbinį jamas?... ir kad mai užgriuvo visi... ir policija... ir žydas su brauningu... o aš stovėjau ir nieko nedariau... jau buvau kortomis prapylęs visus pinigus... vis tiek būtu pasodinęs... (*Agresyviai*) Buvau netikėtas, kad nė jau vogti? Tai turėjau vagiliauti dėl Julikos?

RAŠTVEDYS. Tikrai taip, broleli.

Pauzė.

LILIJOMAS (*apstumbas*). Šito nepamaniau.

RAŠTVEDYS. Daužei toki mielasvelni būtybė. Vargšė našlaitė aptalžei tik todėl, kad ji tave myli. Kam daužei ją?

LILIJOMAS. Kad susikirtom... ji papriekaištavo, aš atsikirtau... o buvo jos teisybė, ir aš neturėjau ką pasakyti... ir tada... (*rodo sau gerklę*) aš ir pasiutau... ir užplėšiau.

RAŠTVEDYS. Gailiesi taip padaręs?

LILIJOMAS. Kai užnešiau per tūplonį jos kakliuką... tai teikitės žinoti... kaip paprastai sakoma... (*žiri raštinink*).

RAŠTVEDYS (*su plunksnaku rankoje, pasirengęs rašyti*). Tai gailiesi taip pasielgęs?

LILIJOMAS (*žiri buku žvilgsniu*). Nė nemanau gailintis.

RAŠTVEDYS. Tau sunku padėti.

LILIJOMAS. Kad nė nereikia.

RAŠTVEDYS. Arado gatvį surado daugiabuio namo prižiūrtojų viet... (*žiūrė popierius*). Kur tai parašyta?

SENASIS POLICININKAS. Registracijos knygoje, įsidėnybe.

RAŠTVEDYS (*skaito iš didelės knygos*). Kambarys, virtuvė, pinigai kas ketvirtą, leidžia laikyti vištą. Ko neapsiėmė?

LILIJOMAS. Kad aš – ne namo prižiūrtojas. Daugiabuio namo prižiūrtojas... ten reikėjo tikro prižiūrtojo.

RAŠTVEDYS. Ką darytum, jei taip pasakyčiau: grąžk, Lilijomai, savo lovą – ryt atsikelsi sveikas sveikutėlis. Tada eitum namo prižiūrtoju?

LILIJOMAS. Ne.

RAŠTVEDYS. Kodėl?

LILIJOMAS. Juk... juk aš jau numiriau.

RAŠTVEDYS. Neties sakai, sūnau. Tu numirei dėl to, kad myli gležnutą tarnaitę ir savo vaiką.

LILIJOMAS. Ne.

RAŠTVEDYS. Žūrėk man akis.

LILIJOMAS (*drįsiai žūrė raštvedžiui akis*). Ne.

RAŠTVEDYS (*griežtai*). Šis skaito suolo. Šitas niekam tikęs tipelis dar bando mano kantrybę. 16474-asis.

PIRMASIS DETEKTYVAS (*pasižiūrė užrašą knygutę*). Kadaras.

Apspurcus vyras atsistoja.

RAŠTVEDYS. Dabar atkakote?

APSPURCUS LIS. Dabar.

RAŠTVEDYS. Ilgai degėte skaistyklus ugnyje?

APSPURCUS LIS. Trylika metų.

RAŠTVEDYS. Detektyve, įsidėnyte?

PIRMASIS DETEKTYVAS. Tikrai taip, aš.

RAŠTVEDYS. Ištvanai Kadarai, įsidėnyte skaistyklą trylika metų. Po to žemėje aplankėte savo šeimą ir mėginote parodyti, kad pasitaisėte. Ką gera padarėte?

APSPURCUS LIS. Parėjau namo – vargšai mano našlaičiai jau gražiai sumigę. Pylė lietūs, o namelio stogas kiauras. Puoliau taisyti stogą, kad tų vargšelių nesulytų. Baldžiausi, tai jie nubudo, labai persigando. Tada motina atėjo pažiūrėti, ko pravirko vaikai. Ji ir nuramino mažutėlius: nebijokit, neraudokit – vargšas įsidėnytis grąžo iš ano pasaulio, tai jis ir baldosi – taiso stogą.

RAŠTVEDYS. Ar teisybę sakote, detektyve?

PIRMASIS DETEKTYVAS. Teisybę, įsidėnybe.

RAŠTVEDYS. Jūs, Kadarai, nudirbote gražų darbą, užtat jūs laukia dovana. Jūs taip pagirtinai pasielgėte, kad apie šitą darbą rašys ir vaikai skaitini knygoje. Vaikai mokysis ir garsis tokiu darbu. Prašom, Kadarai, pro šitas štai duris (*rodo kairę*). Jūs laukia amžinoji šviesa.

Senasis policininkas labai pagarbiai išleidžia apspurus vyrą kairę. Kai jis išėina, už kairę je pusę esančių plykstelėję akinanti šviesa. Durys užsitrenkia už vyro apspurusiais drabužiais – jis prisidengia akis: plieskia tokia stipri šviesa.

RAŠTVEDYS. Lilijomai.

Lilijomas atsistoja ir eina prie raštvedžio.

RAŠTVEDYS. Gird jai?

LILIJOMAS. Gird jau.

RAŠTVEDYS. Žmogus pakliuvo čia taip, kaip ir tu. Bet jis apsivalo, pasidarė ramutėlis ir puikiai pasirodė per išbandymą. Nudirbo stebėtinai gražų darbą.

LILIJOMAS. Užtais stogą. Na, ir kas? Stogą užtaisyt kiekvienas stogdengys. Pamąsint pabūti balaganininkų parke!

RAŠTVEDYS. Lilijomai, rožinė ugnyje degs šešiolika metų – kolei užaugs tavo vaikas. Per tiek laiko išdegs visas tavo pasipiktinimas ir atžagarumas. O kai tavo dukrai sueis šešiolika metų ...

LILIJOMAS. Mano dukrai?

RAŠTVEDYS. Tavo dukrai.

Lilijomas sužūrė žemyn, užsidengia akis – jau jau pravirks, bet susijuokia garsiai ir liūdnai.

RAŠTVEDYS. Tavo dukrai sueis šešiolika metų – vieną dieną pabūsi žemėje.

LILIJOMAS (*nustebęs pakelia akis. Ar aš?*)

RAŠTVEDYS. Tu, tu. Tikriausiai esi skaitęs eilėrašius ir pasaką apie tai, kaip mirusieji kartais pareina namo.

LILIJOMAS. Maniau, kad tai pramanai.

RAŠTVEDYS. Pats pamatysi – ir taip bus na. Argi nesi girdęs tokio dalyko: mirusi motina parėjo naktį apklostyti našlaičių savo vaiką?

LILIJOMAS. Pats deklamavau tave eilėrašius.

RAŠTVEDYS. Ak, šitai kaip. Juk ji padarė tikrai gražų darbą, ar ne?

LILIJOMAS. Gražus, žinoma, gražus.

RAŠTVEDYS. Pats irgi neseniai girdėjai – Ištvanas Kadaras užtaisė saviškiams namo stogą.

LILIJOMAS. Užtaisė. Na, ir kas?

RAŠTVEDYS. Ak, sėnuo mano. Visi tie žmonės išdegė rožinę ugnyje, apsivalė. Tada ir pasiuntė jus žemę – tegu per dieną parodo, kaip jie patobulėjo.

LILIJOMAS. Tai toks išbandymas?

RAŠTVEDYS. Tai toks išbandymas.

LILIJOMAS. Jiems sak, kad turėtų padaryti?

RAŠTVEDYS. Tikrai ne.

LILIJOMAS. O tai kaip tada?

RAŠTVEDYS. Pats turėsi susiprasti. Dėl to ir apsivalysi čia šešiolika metų. Padarysi savo vaikui ką nors labai gražaus, labai gero, tada...

LILIJOMAS (*liūdnai šyptelėjęs*). Tada?

Visi atsistoja ir nulenkia galvas.

RAŠTVEDYS. Tave išves iš čionai. Dabar atsiveikinu – susitiksimė po šešiolikos metų. Ateisi čia tik sugrįžęs iš žemės. Gerai pagalvok ir sumanyk ką nors labai gražaus. Tavo poelgiai žemėje ir nulems, kurias duris tada tau atidarysiu. O dabar gali eiti.

Senasis policininkas atidaro kairias duris – pro jas plykstelė baltą šviesą. Senasis policininkas stovi sitemps kaip pagal komandą „Ramiai!“ Raštvedys oriai išėina pro tas duris. Jis drįsiai žiūri šviesą.

Pauzė.

PIRMASIS DETEKTYVAS (*eina prie Lilijomo*). Pro šitas, sėnuo mano! (*Rodo dėšinę duris. Pats eina Lilijomui iš paskos*)

LILIJOMAS (*senajam policininkui*). Labai prašyčiau.

SENASIS POLICININKAS. Ko nor jote?

LILIJOMAS. O j s nesupyksite?

SENASIS POLICININKAS. Ko nor jote?

LILIJOMAS (*pašnabždomis*). Cigaret s.

Pauz .

SENASIS POLICININKAS (*mažum l pasvarsto, paskui nepritariamai palinguoja galv ,bet suranda kišen je cigaret , d l viso pikto apsidairo ir paslap ia kyšteli j Lilijomui deln). Imk... tu, nenaud li!*

Lilijomas užsir ko.

Atsiveria dešinioios durys, pro jas sušvinta ryški rožin šviesa. Lilijomas apstulb s atsistoja tiesiai, v l sukanda tarp dant cigaret , rankas susibruka kišenes, susilenk s atsistoja ant gal piršt ir šmurkšteli pro duris švies ir tyliai pagarbiai pasako: Ajajai! Senasis policininkas karišku žingsniu žengia jam iš paskos.

Uždanga.

SEPTINTAS PAVEIKSLAS

Ap triuš s namelis lent tvora apjuostame tuš iame žem s sklype. Priešais namel esan iame nedideliame sodelyje, aptvertame juosmen siekian ia tvorele, padengtas piet stalias dviem. Giedras pavasario sekmadienis. Antrame plane lent tvora su dideliais vartais. Anapus lent tvoros užmies io gatv , tolumoje laukai. Sodelyje stovi Julija, Luiza, Marija ir Hugas. Šešiolika met pra jo po penktojo veiksmo. Hugas vilki prast kostium , su stora aukso grandin le, Marija apsitaisiusi kaip tipiška Ter zvarošo gyventoja, su didele skryb le.

[Ter zvarošas, Budapešto VII rajonas, – kavini , kabaret ir j savinink gyvenamasis kvartalas.]

JULIJA. Sakai, nepasiliksite pietauti.

MARIJA. Niekaip, mieloji. Kai Hugas nusipirko Centro kavin , tai taip ir neišlenda iš jos.

JULIJA. Tu irgi ten s di per kiauras dienas?

MARIJA. Prie kasos s džiu, mieloji, žvilg ioju laikraš ius ir ži riu, kaip dirba padav jai.

JULIJA. O vaikai?

MARIJA. Kaip ir vis modernišk šeim – t vai nemato savo vaik . Visas tris dukras priži ri froilein, o abu s nus – aukl tojas.

LUIZA. Teta Marija, pasilikite pietauti.

MARIJA. Šiandien niekaip, mažyle, gal kada kit kart . Eikite ir j s, Hugai.

JULIJA. Tai tu Huguai sakai „j s“?

HUGAS. Taip man labiau patinka, mieloji ponია. Sak me vienas kitam „tu“ – bardavom s ir bardavom s. Per jome „j s“ – gyvename tarsi r m tar jai. Bu iuoju rankel .

JULIJA. Sudie, Hugai.

MARIJA. Bu iuoju, brangioji. (*Marija apkabina Julij)* Bu iuoju, mažyle.

LUIZA. Bu iuoju rankas.

Hugas su Marija išeina.

JULIJA. Nešk pietus, dukryte.

Luiza atneša iš namelio sriub , abi s da prie stalo.

LUIZA. Mama, tai jau nebedirbsim džiuto fabrike?

JULIJA. Nebe, dukryte.

LUIZA. O tai kur?

JULIJA. D d Hugas darbino mus, dukryte. Eisim labai didel kavini apstatymo mon – ten daro joms visokius reikmenis. Kitos kavin s visko užsisako iš tenai. Si sime užuolaidas dideliems dideliausiems langams – tokias siuvin tas, su aplikacijomis.

LUIZA. Bus geriau nei džiuto fabrike.

JULIJA. Ir darbas švaresnis, ir daugiau uždirbsim. Pasisek vargšei našlei – tokiai kaip tavo mama.

Abi valgo.

Prie didži j vart už tvoros pasirodo Lilijomas su dviem detektyvais. Abu tie vyrai pamaž le nutolsta, pradingsta iš aki , Lilijomas vienas lieka prie vart . Apsitais s tais pa iais drabužiais kaip ir savo mirties dien . Pablyšk s, bet nesusen s. Neskub damas eina ir sustoja prie tvoros. Julija s di prie stalo atgr žusi jam nugar , o Luiza – veidu publik .

LILIJOMAS. Laba diena.

LUIZA. Laba diena.

JULIJA (*n nepažvelgusi Lilijom*). Ir v l elgeta. Ko nor jote, pavarg liaujantis žmogau?

LILIJOMAS. Nieko.

JULIJA. Pinig pa ios neturime, pavarg liaujantis žmogau, bet sriubos l kšt visada atsiras. (*Luiza eina namel*) J s iš toli?

LILIJOMAS. Iš toli.

Julija n nepasiži ri j . Žvilgteli t pus labai atsainiai. J žvilgsniai nesusitinka.

JULIJA. J s išvarg s?

LILIJOMAS. Labai.

JULIJA. Štai akmuo prie sodelio varteli , pris skite, dukra tuoj atneš sriubos.

Luiza atneša Lilijomui sriubos.

LILIJOMAS. Tai j s dukra, ponia?

JULIJA. Taip.

LILIJOMAS. J s – ponios dukra?

LUIZA. Taip, prašom.

LILIJOMAS. Kokia daili ir sveika. (*vien rank paima sriubos l kšt , kita iumpa Luizos rank , bet toji j atitraukia*)

LUIZA (*eidama prie motinos*). Mama...

JULIJA. Ko, dukryte?

LUIZA. Nor jo nu iupti...

JULIJA. Neprasimanyk. Kaipgi jis šitaip? S sk ir valgyk.

Moterys valgo. Lilijomas irgi kerta sriub s d damas ant akmens ir vis dažniau žvilg ioja moteris. Sodelyje moterys abejingai kilnoja šaukštus.

LILIJOMAS. J s, ponia, dirbate gamykloje?

JULIJA. Taip.

LILIJOMAS. O dukra?

JULIJA. Irgi.

LILIJOMAS. O... o... mielas j s vyras?

Pauz .

JULIJA. Neturiu vyro. Aš našl .

LILIJOMAS. Našl ?

JULIJA. Našl .

LILIJOMAS. O mielas j s vyras... amžinatils j s vyras ar seniai mir s?

Pauz .

LILIJOMAS. Nesiteik te man atsakyti. Dr s iau klausti, ar seniai mir gerbiamas j s vyras.

JULIJA. Seniai.

LILIJOMAS. Nuo ko?

Pauz .

LUIZA. Niekas nežino nuo ko. Išvažiavo Amerik , dirbo ten ir ligonin je pasimir vargšelis. Aš net nesu jo ma iusi.

LILIJOMAS. Išvažiavo Amerik ?

LUIZA. Taip. Aš dar buvau negimusi.

Lilijomo veid nušvie ia graudus džiaugsmas. Suprato – Julija grieb si priverstinio melo, kad dukrai likt šviesus t vo atminimas.

LILIJOMAS (*virpan iu balsu*). Tai išvažiavo Amerik ?

JULIJA (*atsistoja*). Gird jote, kas pasakya. Ko j s mus kamantin jate? Ar tik nepažinojote jo?

LILIJOMAS (*padeda l kšt*). Dievai žino... daugyb žmoni paž stu, gal kartais ir j pažinojau.

JULIJA. Pažinojote – tai ir palikite j ramyb je. Trumpai dr tai: išvažiavo Amerik ir ten pasimir .

LILIJOMAS. Tegu bus taip, prašy iau nesupykti. Visai nenor jau jus skaudinti.

Pauz .

LUIZA. Mano t tis buvo labai gražus vyras.

JULIJA. Neišpliurpk ia visko.

LUIZA. Nieko tokio nepasakiau.

LILIJOMAS. Tegu vargš našlait pakalba apie savo t v .

JULIJA. Gerai jau, gerai.

LUIZA. Mano t tis tur jo tris baltus kaulinius rutulius. Mok jo juos taip m tyti, kad net ketino j paimti teatr .

JULIJA. Kas tau tai sak ?

LUIZA. D d Hugas.

JULIJA. Koks d d Hugas?

LUIZA. Iš Centro kavin s. Hugas Beifeldas.

LILIJOMAS. Tas buv s nešikas?

JULIJA. Tai j s visus paž state?

LILIJOMAS. Hugas Beifeldas – dar toli gražu ne visi. Daug žmoni paž stu. Tai kod l negal iau pažinoti Hugo Beifeldo?

LUIZA. Tai mano t io draugas.

JULIJA. Nebuvo jo draugas.

LILIJOMAS. Labai jau griežtai kalbate apie gerbiam savo vyr .

JULIJA. Ajajai, kokia aš negera. Apie gerbiamą savo vyrą kalbu taip, kaip noriu, kitiems nėra ko kaišioti savo nosies. Čia tai jau mano reikalas.

LILIJOMAS. Jūsų reikalas.

LUIZA (*Julijai*). Gal ir pažinojo mano tėtį.

JULIJA. Eik ir paklausk.

LUIZA (*prieina prie Lilijomo, tas atsistoja*). Jūs pažinojote mano tėtį?
Lilijomas linkteli – taip, pažinojau.

LUIZA (*Julijai*). Pažinojo.

JULIJA (*atsistoja*). Jūs pažinojote Zāvodską?

LILIJOMAS. Lilijom? Kur nepažinosi?

LUIZA. Ar tiesa, kad jis buvo labai gražus vyras?

LILIJOMAS. Ne toks jau ir gražus.

LUIZA. Bet tikriausiai geras žmogus...

LILIJOMAS. Ne toks jau ir geras. Kiek prisimenu, apie jį taip kalbėjo: nemenkas sukčius, krėtas pokštus parke.

LUIZA (*nudžiugusi*). Pokštus krėtas.

LILIJOMAS. Pokštus krėtas ir dainavo daineles karuselėje.

LUIZA. Dainavo daineles karuselėje?

LILIJOMAS. Mušeika buvo, akiplašas toks, miela dukrele, visus talžius, net ir mielai jūsų mamai kliuvo.

JULIJA. Netiesa.

LILIJOMAS. Deja, tiesa.

JULIJA. Ir jums negėda taip meluoti vaikui apie jo tėvą? Valgote mūsų sriubą, valgote mūsų duoną, o mūsų žmogų maišote su dumblais? Nešdinkitės – jūs akiplašas ir melagis.

LILIJOMAS. Atsiprašau, aš...

JULIJA. Neleisiu suklaidinti savo vaiko. Paimk iš jo lėkštę, dukryte, ir tegu eina iš kur atėjusi. Nebūtų apšepęs pavargėlis – parodyčiau jam, kur kelio galas.

Luiza paima iš Lilijomo lėkštę.

LILIJOMAS. Tai ką – nemuš?

JULIJA. Ne. Niekada. Visuomet buvo man geras.

Pauzė.

LUIZA (*pašnabždomis*). Tai sakote... pokštus krėtas?

LILIJOMAS. Ir dar kokius pokštus!

JULIJA. Nekalbėk su juo. Tegu eina iš kur atėjusi.

LUIZA. Eikite sau.

Julija sėda už stalo ir valgo.

LILIJOMAS. Panele... turiu kišenę je kortmalką ... galčiau parodyti nuostabiau si triuką ... pamatytum te – juoktum tėtis iki ašar ...

Luiza laiko kairę rankoje lėkštę, dešinę uždėjusi ant sodo vartelių.

LILIJOMAS. Dar sileiskite, miela panele, parodyčiau toki triuką, šitoki triuką.

LUIZA. Apsieisime ir be jūsų triukų. Eikite sau.

LILIJOMAS. Panele, prašyčiau man s nevaryti... pabėgiu tik akimirksniu, tik trump akimirksniu ... tik parodyčiau vien toką gražų dalyką ... (*Atidaro sodelio vartelius*) Panele, atnešiau jums vien toką

dalyk 1. (*Apsidairo, ar nemato detektyvai, o jau tada ištraukia iš kišen s didel raudon nosin vyniot žvaigžd . Nudengia nosin , parodo žvaigžd – ji spindi*)

LUIZA. Kas ia?

LILIJOMAS. Šššš! (*Pašnabždomis*). Žvaigžd ! (*Apsidairo, tada br žia ranka pusrat – tai ženklas, kad žvaigžd pavogta*)

JULIJA. Nieko neimk iš jo. Grei iausiai kur pavog . Eikite sau.

LUIZA (*griežtai*). Eikite sau. Nešdinkit s. (*Uždaro vartus prieš nos*)

LILIJOMAS (*su begaline širdg la*). Panele... miela panele... turiu padaryti arba bent jau parodyti kok graž dalyk ...

LUIZA (*dešine ranka rodo gatv*). Vartai ten!

LILIJOMAS. Panele...

LUIZA. Nešdinkit s.

LILIJOMAS. Panele... (*mai pasiži ri Luiz , kerta jai per rank , pasigirsta pliaukštel jimas*)

LUIZA. Mama! (*Past rusi ži ri Lilijom , o jis pal ž s, nuleid s galv stovi priešais Luiz . Julija pakyla ir apstulbusi nužvelgia Lilijom . Tik dabar pirm kart pasiži ri jam akis*)

Ilga pauz .

JULIJA (*l tai eina prie j*). Kas ia pasidar ?

LUIZA (*pašiurpusi ir vis dirs iodama Lilijom*). Mama... šitas žmogus... aš jam parodžiau vartus... o jis kirto man per rank , šitaip pliaukštel jo... (*pakeltu balsu*) bet mama... visai nejutau sm gio... o šitaip pliaukštel jo... o aš... tarsi kas b t pabu iav s man rank ... mama... (*slepiasi už motinos*)

Lilijomas išdidžiai pakelia galv ir pasiži ri Julij .

JULIJA (*prisl gtu balsu*). Eik, dukryte. Tuojau eik namo. Tu tuojau eik namo.

LUIZA (*eina*). Mama... tokia karšta ir švelni buvo ta ranka... (*verkdama*) tarsi nuog šird b t užd j s man ant rankos! (*Slepi veid*)

JULIJA. Tu tuojau eik namo.

Luiza l tai nueina.

JULIJA (*ži ri, kol dukra pradingsta, tada l tai pasisuka Lilijom*). J s sudav te mano vaikui?

LILIJOMAS. Sudaviau.

JULIJA. Tai j s... už jote talžyti mano vaiko?

LILIJOMAS. Už jau ne talžyti, bet k gi – sudaviau. O dabar išeisiu.

JULIJA (*ži ri Lilijom , d miai ži ri, paskui kamuojama skausmingos, baisios nuojautos – tarsi žmogus, kuris ndr sta patik ti tuo, k išvydo*). Viešpatie mano, J zau Kristau, kas j s toks?

LILIJOMAS (*paprastai*). Aš – vargšas pavarg lis, iš toli at jau. Buvau išalk s, buvau išvarg s – gavau sriubos l kšt ir duonos riek . Ir sudaviau per rank j s dukrai. Ar pykstate ant man s?

JULIJA. Viešpatie mano, gerasis Kristau... kas ia dabar darosi... kad aš n kiek nepykstu ant šito žmogaus?

Lilijomas eina iki var ios, pasiremia j , atgr ž s nugar publikai.

JULIJA (*l tai eina prie stalo, s dasi*). Luiza!

Luiza ateina iš namo.

JULIJA. S sk, dukryte, valgysim.

LUIZA. Jau iš jo?

JULIJA. Jau.

Abi sus da, Luiza nevalgo.

JULIJA. Ko nevalgai, dukryte?

LUIZA. Mama, kas čia dabar mums pasidarė ?

JULIJA. Nieko nepasidarė , dukryte.

Gatvė je pasirodo abu detektyvai. Lilijomas pasuka kairė ir eina juos. Nueidamas pasižiūri dangų, išskeptas pakeltas rankas, tarsi norėtų parodyti: „Dieve brangus, ne stengiau nieko padaryti!“ Vienas detektyvas numoja ranka tarytum sakydamas: „Šitam tai jau niekas nepasidars.“ Detektyvai kraipydami galvas eina Lilijomui iš paskos.

LUIZA. Miela mamyte, ko tu nieko nesakai?

JULIJA. O ką turėčiau sakyti, dukryte? Nieko nenutiko. Susidome pietauti, ramiai valgomė, ir štai atėjo tasai elgeta, sušneko apie senus laikus ir aš... prisiminiau tavo tėtą.

LUIZA. Mano tėtą ?

JULIJA. Tavo tėtą. Lilijomą .

Pauzė .

LUIZA. Sakyk, mama... ar buvo taip kada: sukerta tau, o tu nieko nejauti?

JULIJA. Buvo, dukryte. Man jau taip yra būvę .

Pauzė .

LUIZA. Ar gali taip būti: trenkia žmogui, smarkiai kerta... o jam niekaip nesuskausta?

JULIJA. Gali, dukryte... gali. Trenkia žmogui... o jam niekaip nesuskausta.

Pauzė .

Netoliese ima griežti ryla.

Uždanga.

Versta iš: Molnár Ferenc. LILIOM. Egy csirkefogó élete és halála. Külvárosi legenda hét képből (1909)

Iš vengrų kalbos vertė Vitas Agurkis